

PERSLEIDINGEN BINNEN GEMEENTE HEUSDEN

VERKENNEND NATUURONDERZOEK IN HET KADER VAN DE OMGEVINGSWET

Opdrachtgever:

Gemeente Heusden

Projectnr:

HSD036

Datum:

16 april 2024

PERSLEIDINGEN BINNEN GEMEENTE HEUSDEN

VERKENNEND NATUURONDERZOEK IN HET KADER VAN DE OMGEVINGSWET

Opdrachtgever:	Gemeente Heusden
Projectnr:	HSD036
Rapportnr:	20240416-HSD036-RAP-NAT-VO-Persleidingen Heusden-def 1.0
Status:	Definitief
Datum:	16 april 2024

T 088 - 33 66 333
E info@kragten.nl

© 2024 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

Opsteller:
STK / RJA

Verificatie:
NH

Validatie:
MR

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Doelstelling	6
1.3	Leeswijzer	6
2	PROJECTGEGEVENS	7
2.1	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	7
2.1.1	Deelgebied 1 – Herptsestraat, Heusden	7
2.1.2	Deelgebied 2 – De Hoeven/Haarsteegsestraat, Haarsteeg	9
2.1.3	Deelgebied 3 – Graaf Albrechtstraat/Norbertijnenstraat, Elshout	11
2.1.4	Deelgebied 4 – Thomas Edisonweg/Kasteeldreef/Zwaluwmoersedreef, Drunen	12
2.1.5	Deelgebied 5 – Duinweg, Drunen	15
2.1.6	Deelgebied 6 – Kievitswaard, Drunen	18
3	BESCHERMDE SOORTEN	20
3.1	Inventarisatie	20
3.1.1	Eerste risicoanalyse	20
3.1.2	Literatuuronderzoek	22
3.1.3	Veldbezoek	24
3.2	Interpretatie en effecten	24
3.2.1	Deelgebied 5	24
3.2.2	Deelgebied 6	28
4	BESCHERMDE GEBIEDEN	32
4.1	Natura 2000-gebieden	32
4.1.1	Ligging	32
4.1.2	Effecten	33
4.2	Bijzondere nationale natuurgebieden	34
4.2.1	Ligging	34
4.2.2	Effecten	34
4.3	Natuurnetwerk Nederland	34
4.3.1	Ligging	34
4.3.2	Effecten	36
4.4	Houtopstanden	36
5	CONCLUSIES	37
5.1	Toetsing algemene en specifieke zorgplichtbepalingen	37
5.2	Beschermde soorten	37
5.2.1	Algemeen voorkomende broedvogels – deelgebied 3 rooien heesters buiten broedseizoen	38
5.2.2	Algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën – deelgebied 5 en 6 rekening houden met zorgplicht	38
5.2.3	Vleermuizen – deelgebied 5 en 6 rekening houden met verlichting	38
5.2.4	Ongewervelden – deelgebied 5 en 6 bermen kort houden	38
5.3	Beschermde gebieden	39
5.3.1	Natura 2000-gebieden – Aeriusberekening en voor deelgebied 5 voortoets	39
5.3.2	Bijzondere nationale natuurgebieden - afwezig	39
5.3.3	Natuurnetwerk Nederland – deelgebied 5 afstemmen met provincie Noord-Brabant	39
5.4	Houtopstanden – niet aan de orde	39
6	BRONNENLIJST	40
	Passende beoordeling	45

BIJLAGEN

B1 NATUURBESCHERMING

B1.1	Omgevingswet
B1.1.1	Activiteiten die natuur betreffen
B1.2	Flora- en fauna-activiteit
B1.2.1	Bescherming van dier- en plantsoorten
B1.2.2	Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit
B1.2.3	Vrijstellingen in de omgevingsverordening, de Omgevingsregeling en in een programma
B1.2.4	Bescherming van soorten in het omgevingsplan
B1.3	Natura 2000-activiteit
B1.3.1	Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit
B1.4	Bijzondere nationale natuurgebieden en bijzondere provinciale natuurgebieden/landschappen
B1.5	Natuurnetwerk Nederland
B1.6	Houtopstanden, hout en houtproducten
B1.6.1	Algemene regels voor het vellen en beheren van houtopstanden
B1.6.2	Bescherming van houtopstanden binnen de bebouwde kom
B1.7	Algemene en specifieke zorgplichten
B1.7.1	Algemene zorgplichten
B1.7.2	Algemeen verbod
B1.7.3	Specifieke zorgplichten

B2 PROVINCIALE VRIJSTELLING

TABELLEN

Tabel 1. Waargenomen beschermde soorten binnen een straal van 1,5 kilometer van het plangebied in de NDFF (2019 – 2024).....	22
Tabel 2. Ligging van de diverse deelgebieden ten opzichte van het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied.....	32
Tabel 3. Vervolgstappen in het kader van Natura 2000-gebieden.....	39

AFBEELDINGEN

Afbeelding 1. De ligging van de deelgebieden (rode lijnen) ten opzichte van elkaar binnen gemeente Heusden.....	7
Afbeelding 2. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning) en de twee open ontgravingen (gele en groene vierkanten) die deelgebied 1 vormen (bron: PDOK Viewer). 8	
Afbeelding 3. Schematische weergave van de werkzaamheden.....	9
Afbeelding 4. Het beginpunt van het tracé en de dijk waarop een open ontgraving wordt gerealiseerd.....	9
Afbeelding 5. De Herptsestraat met enkel verharding en woningen aan weerszijden.....	9
Afbeelding 6. De ligging van de beide gemalen (rode stippen) dat deelgebied 2 vormt (bron: PDOK Viewer). 10	
Afbeelding 7. Het ontwerp voor de renovatie van de gemalen.....	10
Afbeelding 8. Meest westelijk gelegen gemaal binnen deelgebied 2.....	10
Afbeelding 9. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning) dat deelgebied 3 vormt (bron: PDOK Viewer). 11	
Afbeelding 10. De beoogde ligging van het persleidingtracé ten hoogte van Jan van Wijckstraat.	11
Afbeelding 11. De beoogde ligging van het persleidingtracé (rode lijn) ten hoogte van de Norbertijnerstraat en de Wolfshoek.....	12
Afbeelding 12. De Jan van Wijckstraat ten hoogte van kerkhof Elshout.....	12
Afbeelding 13. Het lozingspunt op de Wolfshoek ten hoogte van de watergang en Wolfshoek 74.....	12
Afbeelding 14. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning) 13	
Afbeelding 15. Schematische weergave van de locatie van de persleiding.....	13

Afbeelding 16. Schematische weergave van de locatie van de persleiding.....	14
Afbeelding 17. Het tracé ter hoogte van Groenewoud 38 in het oosten van deelgebied 4.....	14
Afbeelding 18. De beoogde ligging van het tracé onder de Industrieweg binnen deelgebied 4.....	14
Afbeelding 19. De beoogde ligging van het tracé onder de Industrieweg binnen deelgebied 4.....	14
Afbeelding 20. Ligging van het tracé ter hoogte van Autobedrijf Hobeca.....	14
Afbeelding 21. De Heistraat binnen het tracé binnen deelgebied 4.....	15
Afbeelding 22. De Zwaluwmoersedreef binnen het tracé in het zuidwestelijke deel van deelgebied 4.....	15
Afbeelding 23. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning), de open ontgravingen aan weerszijden van het kanaal (rode vierkant) en de realisatie van het nieuwe gemaal (groene vierkant).....	16
Afbeelding 24. Ligging van het tracé vanuit Drunen zuidelijk naar de Hoge Schijf.....	16
Afbeelding 25. Ligging van het tracé vanaf de Sportlaan/Hoge Schijf verder zuidelijk naar de Duinweg.....	17
Afbeelding 26. De beoogde locatie van het nieuwe gemaal (zie groene vierkant in afbeelding 22).....	17
Afbeelding 27. De beoogde locatie in de berm van de Duinweg ten zuiden van het kanaal.....	17
Afbeelding 28. De locatie waar een open ontgraving beoogd is ten zuiden van het kanaal.....	17
Afbeelding 29. De locatie waar een open ontgraving beoogd is ten noorden van het kanaal.....	17
Afbeelding 30. De Sportlaan met berm ten hoogte van Sportpark RKDVC.....	18
Afbeelding 31. De locatie Meerdijkpark-Rossinistraat.....	18
Afbeelding 32. De topografische ligging van het persleidingtracé (rode belijning) en het te renoveren gemaal (gele stip).....	18
Afbeelding 33. Het beoogde persleidingtracé (zwarte belijning) vanuit het gemaal (links) richting het noorden (rechts).....	19
Afbeelding 34. De Kievietswaard met rechts de westelijk gelegen berm waarin het tracé is beoogd.....	19
Afbeelding 35. Het gemaal gelegen in het bosgebied in het zuiden van het deelgebied.....	19
Afbeelding 36. Ligging van de diverse deelgebieden ten opzichte van omliggende Natura 2000-gebieden. Bron: Natura 2000 Network Viewer.....	32
Afbeelding 37. Ligging van deelgebied 5 en 6 ten opzichte van Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (blauw gearceerd). Bron: Natura 2000 Network Viewer.....	33
Afbeelding 38. Ligging van de deelgebieden ten opzichte van het NNB (groen gearceerd), bron: Natuurbeheerplan Brabant.....	34
Afbeelding 39. Ligging van deelgebied 4 ten opzichte van het NNB.....	35
Afbeelding 40. Ligging van deelgebied 5 (westelijk) en deelgebied 6 (oostelijk) ten opzichte van het NNB.....	35

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Heusden is voornemens om diverse rioolleidingen en gemalen te renoveren. Ten behoeve van deze ingreep is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde flora en fauna en is een eerste inschatting gemaakt van de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000, bijzondere nationale natuurgebieden, bijzondere provinciale natuurgebieden/landschappen en Natuurnetwerk Nederland). Daarbij is gekeken of het met de voorliggende ingreep/ingrepen verplicht is om melding te doen van het kappen van houtopstanden en/of op er sprake is van houtopstanden binnen de contouren van de bebouwde kom en deze al dan niet beschermd zijn.

1.2 Doelstelling

Het doel van het verkennend natuuronderzoek is om inzichtelijk te krijgen welke beschermde flora en fauna (in potentie) voorkomen binnen en in de directe omgeving van het plangebied en om de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000, bijzondere nationale natuurgebieden, bijzondere provinciale natuurgebieden/landschappen en Natuurnetwerk Nederland (NNN)) vast te stellen. Hieruit volgt of de ingreep mogelijk een effect heeft op beschermde flora en fauna en beschermde gebieden. Daarbij wordt bepaald of de ingreep betrekking heeft op beschermde houtopstanden. Als blijkt dat de voorliggende activiteit in de leefomgeving leidt tot een mogelijke overtreding van de Omgevingswet (Ow), wordt aangegeven of eventueel aanvullend onderzoek nodig is voor flora en fauna en/of nadere toetsing in het kader van beschermde gebieden dan wel houtopstanden nodig is. Ook wordt beoordeeld of een omgevingsvergunning in het kader van de Omgevingswet aan de orde is.

1.3 Leeswijzer

De rapportage van dit verkennend natuuronderzoek is als volgt opgebouwd:

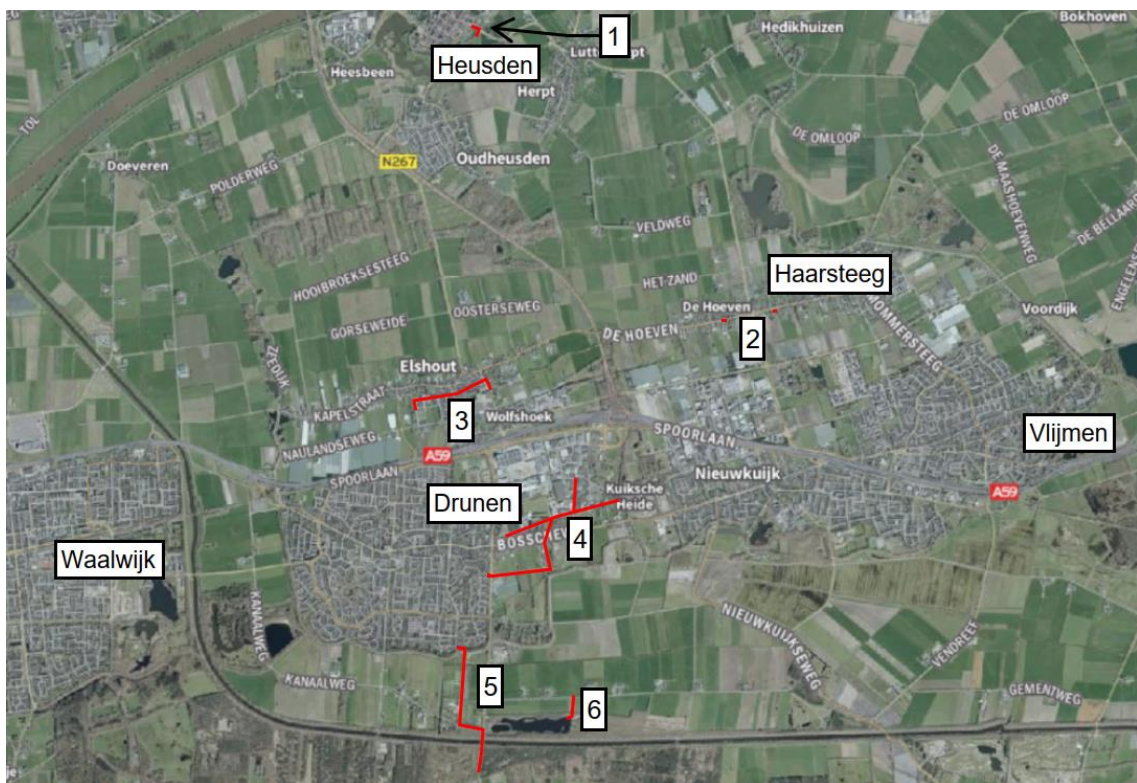
- Hoofdstuk 2 beschrijft de geografische ligging, het huidige gebruik en de voorgenomen ingrepen binnen het plangebied.
- In hoofdstuk 3 zijn de verzamelde resultaten van het veld- en literatuuronderzoek ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten en beschermde functies binnen en nabij het plangebied uiteengezet. Verder beschrijft dit hoofdstuk per soortgroep welke effecten tijdens de realisatiefase en de gebruiksfase van het project kunnen worden verwacht op beschermde soorten.
- In hoofdstuk 4 wordt toegelicht of het plangebied binnen of in de nabijheid van beschermde gebieden (Natura 2000, bijzondere nationale natuurgebieden, bijzondere provinciale natuurgebieden/landschappen en NNN) en/of houtopstanden gelegen is. Daarnaast wordt aangegeven of effecten op beschermde gebieden en/of houtopstanden te verwachten zijn.
- In hoofdstuk 5 zijn de conclusies en aanbevelingen voor beschermde soorten, gebieden en houtopstanden opgenomen.
- Ten slotte zijn enkele bijlagen bijgevoegd, betreffende een korte toelichting op de voor dit project relevante natuurbescherming, provinciale vrijstellingen.

2 PROJECTGEGEVENS

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste gegevens ten aanzien van de voorgenomen ingrepen binnen het plangebied weergegeven. Allereerst wordt ingegaan op de geografische ligging en het huidige gebruik van het plangebied. Vervolgens worden de voorgenomen ingrepen en het toekomstig gebruik binnen het plangebied beschreven.

2.1 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

Alle deelgebieden (tracés) zijn gelegen binnen de grenzen van gemeente Heusden (provincie Noord-Brabant). Deelgebied 1 is gelegen in Heusden, deelgebied 2 is gelegen in Haarsteeg en deelgebieden 3 t/m 6 zijn gelegen in de bebouwde kom en buitengebied van Drunen. In afbeelding 1 is de ligging van de deelgebieden weergegeven ten opzichte van elkaar in gemeente Heusden. Alle persleidingen en/of renovaties aan gemalen worden gerealiseerd in, onder of nabij een weg. De delen van het persleidingstracé die onder de grond worden geperst hebben geen effect op de voorkomende flora en fauna en worden in dit rapport niet meegenomen. Enkel de locaties waar open ontgravingen en overige bovengrondse werkzaamheden worden uitgevoerd hebben mogelijk een effect op de voorkomende flora- en fauna en beschermde natuur. Hieronder wordt per deelgebied ingegaan op de ligging en voorgenomen werkzaamheden ter plaatse. Voor alle locaties geldt dat de werkzaamheden hoogstens enkele werkweken in beslag nemen.

Afbeelding 1. De ligging van de deelgebieden (rode lijnen) ten opzichte van elkaar binnen gemeente Heusden.

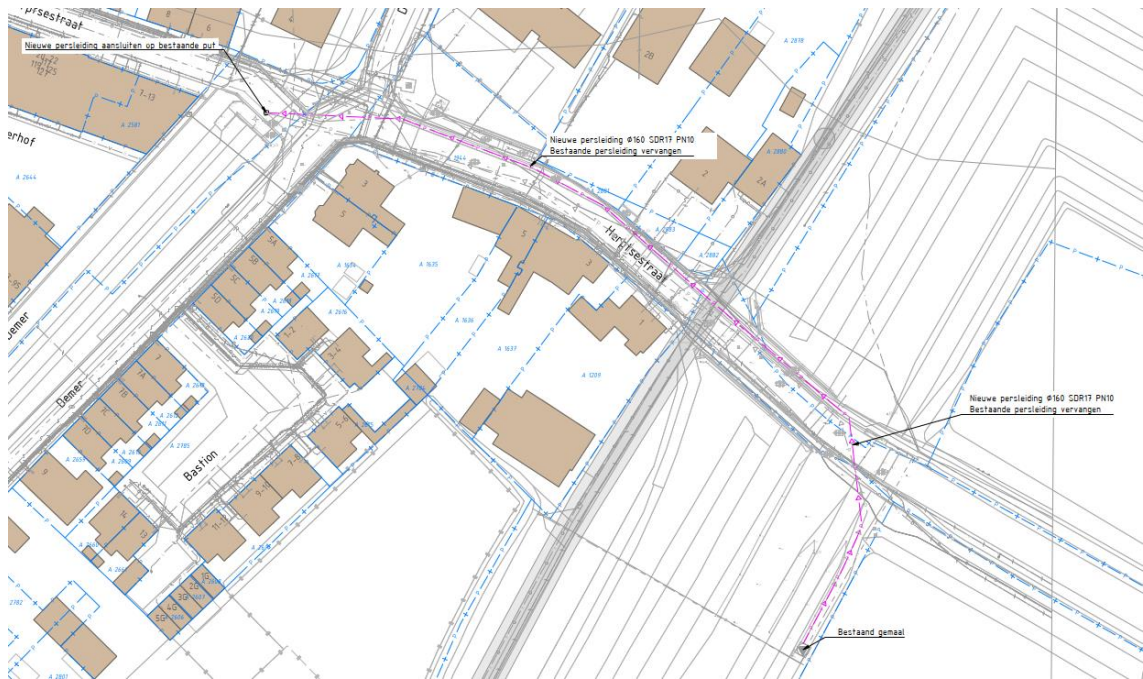
2.1.1 Deelgebied 1 – Herptsestraat, Heusden

Het tracé binnen deelgebied 1 is gelegen in het oosten van Heusden en bestaat met name uit de Heusdenweg/Herptsestraat met bijbehorende bermen (afbeelding 2). Het deelgebied bestaat met name uit verharde oppervlakte in de vorm van klinkers. Ten noorden en zuiden van het tracé is bebouwing aanwezig. De dijk en het beginpunt van het tracé bestaat met name uit kort grasland. De persleiding wordt gelegd vanuit een

bestaand gemaal (gele vierkant afbeelding 2), ten zuiden van de Heusdenseweg, richting het bebouwde gebied van Heusden. Het bestaande gemaal wordt vervangen door een nieuw gemaal op dezelfde locatie. Op de dijk wordt een open ontgraving gerealiseerd, waarna de persleiding onder de grond onder de Heusdenseweg, naar de noordzijde van de weg wordt geperst. Vervolgens wordt de persleiding onder het wegdek/berm in westelijke richting geperst. Via de noordzijde van de Heusdenseweg/Herptsestraat wordt de leiding naar een t-splitsing van de Herptsestraat gelegd en aangesloten aan een ontvangstput (groene vierkant afbeelding 2). Een schematische weergave van de werkzaamheden is opgenomen in afbeelding 3. In afbeeldingen 4 en 5 is een impressie van deelgebied 1 opgenomen.

Afbeelding 2. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning) en de twee open ontgravingen (gele en groene vierkanten) die deelgebied 1 vormen (bron: PDOK Viewer).

Afbeelding 3. Schematische weergave van de werkzaamheden.

Afbeelding 4. Het beginpunt van het tracé en de dijk waarop een open ontgraving wordt gerealiseerd.

Afbeelding 5. De Herptsestraat met enkel verharding en woningen aan weerszijden.

2.1.2 Deelgebied 2 – De Hoeven/Haarsteegsestraat, Haarsteeg

Binnen deelgebied 2 zijn twee gemalen gelegen. De twee gemalen zijn gelegen in het dorp Haarsteeg. Het meest westelijk gelegen gemaal is gelegen in de berm van de weg De Hoeven en het meest oostelijk gelegen gemaal is gelegen in de berm van de Haarsteegsestraat (afbeelding 6). Rondom de gemalen is kort begroeid grasland en zijn aangeplante groenstructuren aanwezig. Verder zijn woningen aanwezig met bijbehorende tuinen. In de voorgenomen ontwikkelingen worden beide gemalen enkel inpandig gerenoveerd, hierbij wordt rondom de gemalen gewerkt. In afbeelding 7 is het schetsontwerp opgenomen. In afbeelding 8 is een impressie van de meest westelijk gelegen gemaal opgenomen.

Afbeelding 6. De ligging van de beide gemalen (rode stippen) dat deelgebied 2 vormt (bron: PDOK Viewer).

Afbeelding 7. Het ontwerp voor de renovatie van de gemalen.

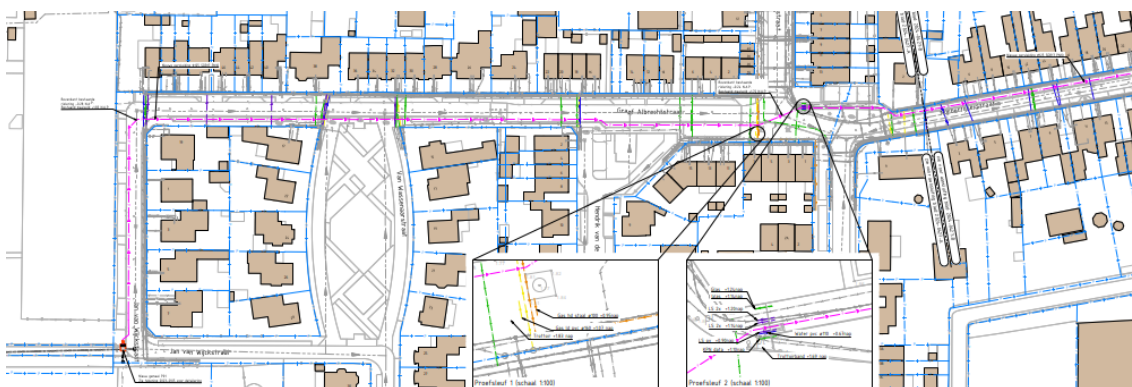
Afbeelding 8. Meest westelijk gelegen gemaal binnen deelgebied 2.

2.1.3 Deelgebied 3 – Graaf Albrechtstraat/Norbertijnenstraat, Elshout

Het tracé binnen deelgebied 3 is gelegen in het dorp Elshout. Het tracé wordt gerealiseerd vanuit het westen richting het oosten en wordt onder de Jan van Wijckstraat, Graaf Albrechtstraat, Norbertijnenstraat en Wolfshoek gerealiseerd. Het deelgebied bestaat uit zijn geheel uit verhard wegdek met aan weerszijden trottoir en/of bermen met kort begroeid grasland en/of aangeplante struweel in de vorm van cultivars. In het meest westelijk gelegen deel begint het tracé en wordt een nieuw gemaal gerealiseerd in de berm van de Jan van Wijckstraat, direct ten zuiden van kerkhof Elshout. Het beoogde tracé wordt grotendeels onder de bovenstaande straten geperst en wordt ter hoogte van de Wolfshoek 74 aangesloten op een reeds aanwezige lozingsput. In afbeeldingen 10 t/m 12 is een schetsontwerp van het beoogde tracé weergegeven. In afbeeldingen 13 en 14 is een impressie van het deelgebied opgenomen.

Afbeelding 9. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning) dat deelgebied 3 vormt (bron: PDOK Viewer).

Afbeelding 10. De beoogde ligging van het persleidingtracé ten hoogte van Jan van Wijckstraat.

Afbeelding 11. De beoogde ligging van het persleidingtracé (rode lijn) ten hoogte van de Norbertijnerstraat en de Wolfshoek.

Afbeelding 12. De Jan van Wijkstraat ten hoogte van kerkhof Elshout.

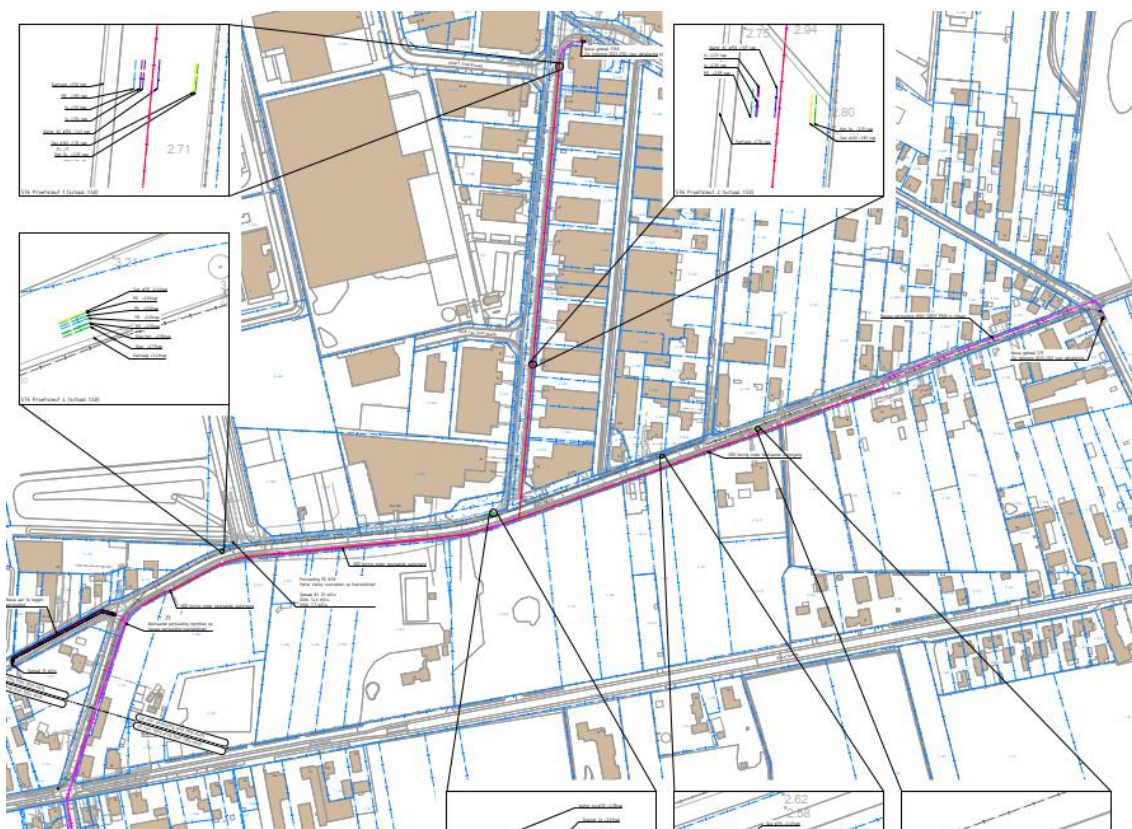
Afbeelding 13. Het lozingspunt op de Wolfshoek ten hoogte van de watergang en Wolfshoek 74.

2.1.4 Deelgebied 4 – Thomas Edisonweg/Kasteeldreef/Zwaluwmoersedreef, Drunen

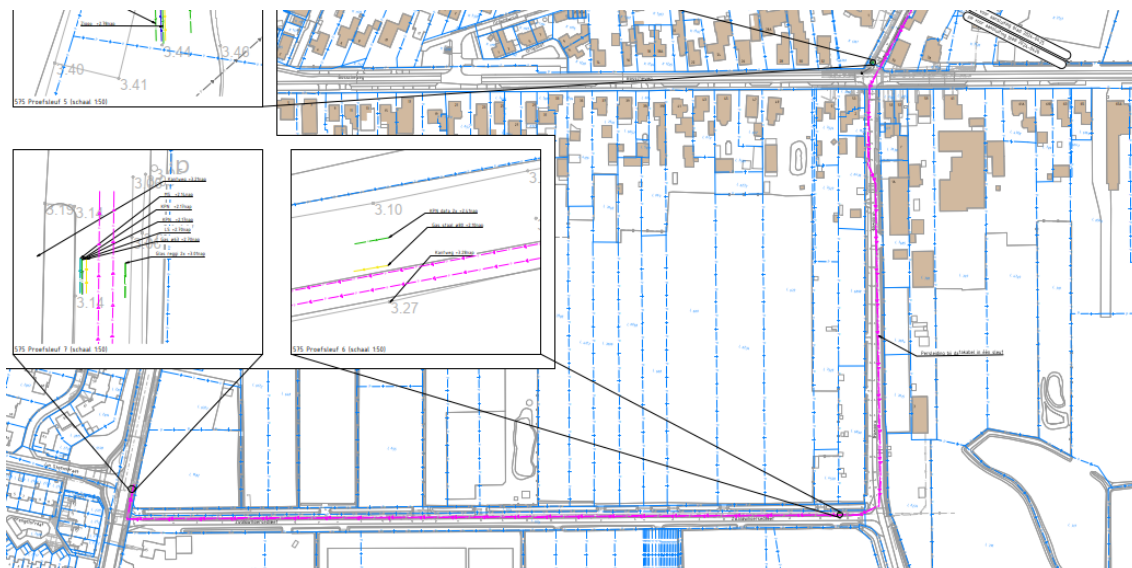
Het beoogde tracé binnen deelgebied 4 wordt met name gerealiseerd onder de weg Groenewoud, met de bocht mee onder de Heistraat, in het noordoosten van Drunen. Vervolgens gaat het tracé onder de Bosscheweg richting het zuiden, onder de Kooiweg, richting de Zwaluwmoersedreef. Het tracé wordt onder de Zwaluwmoersedreef geperst richting het westen met als eindpunt de Duinweg ten zuidwesten van het beginpunt (zie rode belijning in afbeelding 14). In het noordoosten van het deelgebied wordt een apart deel vanuit de Kasteeldreef, onder de Industrieweg gerealiseerd. Een deel van het huidige tracé wordt in het westen, onder de Groenewoud, verwijderd middels een open ontgraving. In afbeelding 15 en 16 is een schematische weergave van het ontwerp opgenomen. Verder wordt onder wegen gewerkt en wordt onder een bestaande sloot geboord. Een impressie van het tracé is opgenomen in afbeeldingen 17 t/m 22.

Afbeelding 14. De ligging van het persleidingtracé (rode belijning) dat deelgebied 4 vormt (bron: PDOK Viewer).

Afbeelding 15. Schematische weergave van de locatie van de persleiding.

Afbeelding 16. Schematische weergave van de locatie van de persleiding.

Afbeelding 17. Het tracé ter hoogte van Groenewoud 38 in het oosten van deelgebied 4.

Afbeelding 18. De beoogde ligging van het tracé onder de Industrieweg binnen deelgebied 4.

Afbeelding 19. De beoogde ligging van het tracé onder de Industrieweg binnen deelgebied 4.

Afbeelding 20. Ligging van het tracé ter hoogte van Autobedrijf Hobeca.

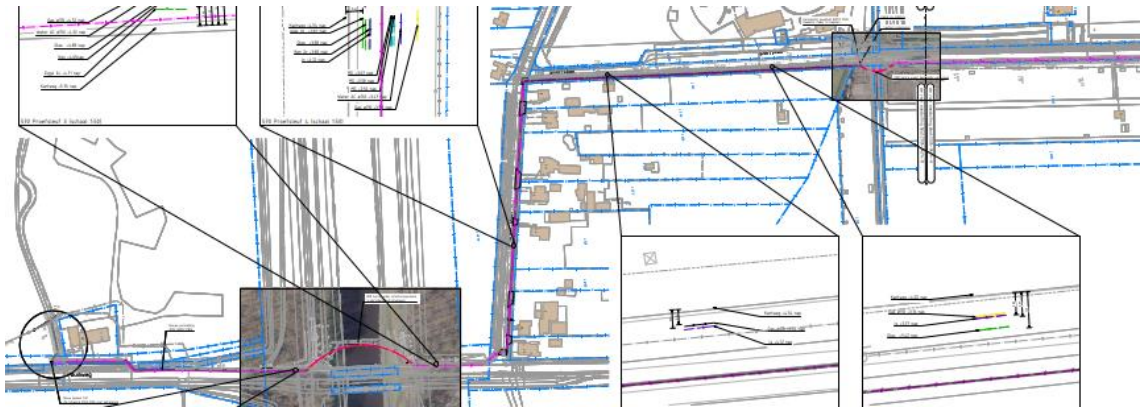
Afbeelding 21. De Heistraat binnen het tracé binnen deelgebied 4.

Afbeelding 22. De Zwaluwmoersedreef binnen het tracé in het zuidwestelijke deel van deelgebied 4.

2.1.5 Deelgebied 5 – Duinweg, Drunen

Ten zuiden van het bebouwde gebied van Drunen is deelgebied 5 gelegen. Het beoogde persleiding tracé wordt gerealiseerd vanuit het zuiden richting het noorden. Vanuit woning Duinweg 48, het beginpunt in het zuiden van het plangebied, wordt een nieuw gemaal geplaatst naast de locatie van een bestaand gemaal (zie groen vierkant in afbeelding 23). Vanuit Duinweg 48 wordt de beoogde ligging van de persleiding gerealiseerd op de westelijk gelegen berm naast de duinweg, richting het noorden. Bij het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen wordt de persleiding onder het kanaal geperst. Ten behoeve van deze werkzaamheden wordt op de westelijke zijde, aan weerszijden van het kanaal, een open ontgraving gerealiseerd (zie rode vierkanten in afbeelding 23). Vanuit het kanaal wordt de persleiding onder de weg Hoge Schrijf richting het westen gelegd. Vanuit de Hoge Schrijf wordt de beoogde ligging van de persleiding gerealiseerd via de oostelijk gelegen berm richting het noorden, naast de Sportlaan. Onder de oostelijk gelegen berm naast de Sportlaan wordt de persleiding richting het noorden gelegd. Ten slotte wordt de persleiding vanuit de Sportlaan onder de weg/fietspad Heidijk gelegd en wordt de persleiding onder de bestaande bosschage richting het bebouwde gebied van Drunen geperst. Bij de bocht Meerdijkpark-Rossinistraat komt de persleiding uit en wordt de persleiding gerealiseerd op een bestaand leidingnetwerk. Over de gehele lengte wordt de persleiding gerealiseerd onder de grond en wordt op de aangegeven locaties open ontgravingen gerealiseerd. De bermen bestaan over de gehele lengte van het traject uit kort begroeid grasland. Enkel de oostelijke berm parallel aan de Sportlaan en de bermen ten noorden van de Heidijk bestaat uit struweelbegroeiing. De wegen waar de persleiding onder wordt geperst en/of parallel naast worden gelegd bestaan in zijn geheel uit verharde oppervlakte. In afbeelding 23 is de ligging van de beoogde persleiding opgenomen. In afbeeldingen 24 en 25 is het ontwerp van de beoogde persleidingtracé opgenomen. In afbeeldingen 26 t/m 31 is een impressie van het deelgebied opgenomen.

Afbeelding 25. Ligging van het tracé vanaf de Sportlaan/Hoge Schijf verder zuidelijk naar de Duinweg.

Afbeelding 26. De beoogde locatie van het nieuwe gemaal (zie groene vierkant in afbeelding 22).

Afbeelding 27. De beoogde locatie in de berm van de Duinweg ten zuiden van het kanaal.

Afbeelding 28. De locatie waar een open ontgraving beoogd is ten zuiden van het kanaal.

Afbeelding 29. De locatie waar een open ontgraving beoogd is ten noorden van het kanaal.

Afbeelding 30. De Sportlaan met berm ten hoogte van Sportpark RKDVC.

Afbeelding 31. De locatie Meerdijkpark-Rossinistraat.

2.1.6 Deelgebied 6 – Kievitswaard, Drunen

Circa 1,0 kilometer ten oosten van deelgebied 5 is deelgebied 6 gelegen, ten zuiden van Drunen. In de noordoostelijke hoek van de visvijver wordt vanuit de huidige gemaal (gele stip) een nieuwe persleiding gerealiseerd. Het gemaal wordt ook gerenoveerd, waardoor de omliggende heesters worden gesnoeid/gekapt. Vanuit het gemaal wordt de persleiding onder de westelijk gelegen berm van de Kievitswaard richting het noorden gerealiseerd. Bij de Honderbunderweg wordt de persleiding aangesloten aan het huidige leidingnetwerk. De Kievitswaard en Honderbunderweg bestaan beide uit verharde wegdek oppervlakten met aan weerszijden kort gemaaide grasland bermen. Het gemaal is gelegen direct boven een onverharde parkeerplaats aan de rand van een strook struweel/bomen. In afbeelding 32 is de beoogde ligging van het persleidingtracé en het gemaal weergegeven. In afbeeldingen 33 is het beoogde persleidingracé ontwerp opgenomen. In afbeeldingen 34 en 35 is een impressie van het deelgebied opgenomen.

Afbeelding 32. De topografische ligging van het persleidingtracé (rode belijning) en het te renoveren gemaal (gele stip).

3 BESCHERMDE SOORTEN

Om een indruk te verkrijgen van de (mogelijk) aanwezige beschermde planten- en diersoorten binnen het plangebied is literatuuronderzoek en een verkennend veldonderzoek uitgevoerd. Op basis van de verzamelde gegevens is beoordeeld of en zo ja, welke functie het plangebied heeft voor beschermde soorten. Vervolgens wordt er in gegaan op de (mogelijk) optredende effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep. In bijlage 1 is een korte toelichting van natuur in de Omgevingswet opgenomen.

3.1 Inventarisatie

3.1.1 Eerste risicoanalyse

Voor alle locaties is een veldbezoek uitgevoerd en zijn de locaties beschouwd in het kader van beschermde natuurwaarden gerelateerd aan de invloed van de werkzaamheden. Om te voorkomen dat onnodig diep wordt ingegaan op de specifieke locaties, bijvoorbeeld omdat werkzaamheden enkel plaatsvinden ter plaatse van intensief gemaaide bermen of verharde wegen en slechts van korte duur zijn, is in onderstaande tabel eerst een risicoanalyse opgenomen voor welke locaties een uitgebreidere verkenning noodzakelijk is. Daar waar effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten, is dit benoemd.

Deelgebied	Analyse beschermde soorten	Analyse beschermde gebieden
Deelgebied 1 - Heusden	De werkzaamheden vinden plaats ter plaatse van een intensief beheerde onderhoudsstrook langs de dijk. Hier is geen sprake van een bijzondere functie voor beschermde soorten of een groeiplaats voor flora. Vervolgens vinden de werkzaamheden enkel plaats ter plaatse van verharding (weg), ook hier is geen sprake van een bijzondere functie voor beschermde soorten en flora. Van directe effecten is op voorhand geen sprake. Gezien de tijdelijkheid van de werkzaamheden en vanwege reeds gebruik van het plangebied als weg en onderhoudsstrook, valt verstoring op de omgeving evenmin te verwachten. Effecten op beschermde soorten kunnen daarom redelijkerwijs op voorhand worden uitgesloten en een nadere uiteenzetting in het kader van het verkennend onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.	De werkzaamheden vinden niet plaats binnen of nabij het Natuurnetwerk Brabant. Effecten daarop zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 6 kilometer afstand. Een effect hierop kan niet op voorhand uitgesloten worden, dit wordt daarom verder toegelicht in paragraaf 4.1. Er worden geen bomen gekapt, dus van vervolgstappen in het kader van beschermde houtopstanden is evenmin sprake.
Deelgebied 2 - Haarsteeg	De werkzaamheden vinden in principe enkel inpandig in de gemalen plaats, daar zijn beschermde soorten op voorhand uitgesloten. Er zal daarbij ook direct rondom de gemalen mogelijk ruimte nodig zijn om te kunnen werken. Dit betreft zowel verharding als kort gemaaide berm. Hier zijn beschermde soorten eveneens uit te sluiten. Van directe effecten is op voorhand geen sprake. Gezien de tijdelijkheid van de werkzaamheden, vanwege reeds gebruik	De werkzaamheden vinden niet plaats binnen of nabij het Natuurnetwerk Brabant. Effecten daarop zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 2,5 kilometer afstand. Een effect hierop kan niet op voorhand uitgesloten worden, dit wordt daarom verder toegelicht in paragraaf 4.1. Er worden geen bomen gekapt, dus van vervolgstappen in het kader van beschermde houtopstanden is evenmin sprake.

	van het plangebied als verharding en berm en gezien de naastgelegen doorgaande weg, valt verstoring op de omgeving evenmin te verwachten. Effecten op beschermde soorten kunnen daarom redelijkerwijs op voorhand worden uitgesloten en een nadere uiteenzetting in het kader van het verkennend onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.	
Deelgebied 3 - Elshout	De werkzaamheden vinden nagenoeg volledig plaats ter plaatse van verharde wegen. Hier is geen sprake van een bijzondere functie voor beschermde soorten of een groeiplaats voor flora. Van directe effecten is hier op voorhand geen sprake. Gezien de tijdelijkheid van de werkzaamheden en vanwege reeds gebruik van het plangebied als weg, valt verstoring op de omgeving evenmin te verwachten. Er is één uitzondering. Dat betreft de locatie waar het nieuwe gemaal gerealiseerd wordt. Dit gebeurt ter plaatse van bestaande heesterbeplanting in de berm van de weg. De afname van deze beplanting is minimaal, waardoor een permanent effect op soorten of verstoring op de omgeving op voorhand uit te sluiten valt, maar als gevolg van de werkzaamheden kunnen algemeen voorkomende soorten, betreffende zoogdieren, amfibieën en broedvogels wel verstoord of gedood worden. Hier wordt verder op ingegaan in paragraaf 5.2.	De werkzaamheden vinden niet plaats binnen of nabij het Natuurnetwerk Brabant. Effecten daarop zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 2,5 kilometer afstand. Een effect hierop kan niet op voorhand uitgesloten worden, dit wordt daarom verder toegelicht in paragraaf 4.1. Er worden geen bomen gekapt, dus van vervolgstappen in het kader van beschermde houtopstanden is evenmin sprake.
Deelgebied 4 - Drunen	De meeste werkzaamheden vinden plaats ter plaatse van verharding (weg). Hier is geen sprake van een bijzondere functie voor beschermde soorten en flora. Voor de overige delen wordt gebruik gemaakt van een gestuurde boring. Deze vindt plaats onder een sloot ten zuiden van de Groenewoud en dit geldt ook voor de persleiding die naast de Thomas Edisonweg komt te liggen. Van directe effecten is op voorhand geen sprake. Gezien de tijdelijkheid van de werkzaamheden en vanwege reeds gebruik van het plangebied als weg, valt verstoring op de omgeving evenmin te verwachten. Effecten op beschermde soorten kunnen daarom redelijkerwijs op voorhand worden uitgesloten en een nadere uiteenzetting in	De werkzaamheden vinden niet plaats binnen maar wel nabij het Natuurnetwerk Brabant. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied bevindt zich op circa 1 kilometer afstand. Een effect op het NNB en Natura 2000 kan niet op voorhand uitgesloten worden, dit wordt daarom verder toegelicht in paragraaf 4.1 en 4.3. Er worden geen bomen gekapt, dus van vervolgstappen in het kader van beschermde houtopstanden is evenmin sprake.

	het kader van het verkennend onderzoek wordt niet noodzakelijk geacht.	
Deelgebied 5 - Drunen	Hoewel deelgebied 5 zich gedeeltelijk bevindt ter plaatse van (intensief beheerde) bermen en verhard oppervlak, is een deel van het plangebied ook gelegen tegen bosbiotoop dat deel uit maakt van een Natura 2000-gebied. De effecten op beschermde soorten als gevolg van de werkzaamheden binnen dit deelgebied worden derhalve verder uitgewerkt in onderstaande paragrafen.	Deelgebied 5 bevindt zich gedeeltelijk binnen een Natura 2000-gebied, wat tevens is aangeduid als NNB. Het onderdeel beschermde gebieden wordt derhalve voor deelgebied 5 hieronder verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.
Deelgebied 6 - Drunen	Hoewel deelgebied 6 zich gedeeltelijk bevindt ter plaatse van (intensief beheerde) bermen en verhard oppervlak, is een deel van het plangebied ook gelegen tegen een struweelhaag dat deel uit maakt van een NNB-gebied. De effecten op beschermde soorten als gevolg van de werkzaamheden binnen dit deelgebied worden derhalve verder uitgewerkt in onderstaande paragrafen.	Deelgebied 6 bevindt zich gedeeltelijk binnen een NNB-gebied. Het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied bevindt zich zuidelijk op circa 350 meter afstand. Het onderdeel beschermde gebieden wordt derhalve voor deelgebied 6 hieronder verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.

3.1.2 Literatuuronderzoek

Op basis van bovenstaande risicoanalyse wordt hieronder dieper in gegaan op de voorkomende natuurwaarden en effecten bij de ingrepen binnen deelgebied 5 en 6.

De NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) is geraadpleegd. De NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) is een natuurdatabank van Nederland waarmee online natuurgegevens opgevraagd kunnen worden. De databank geeft gevalideerde informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten- en diersoorten. De NDFF bundelt ruim 100 databanken zoals de gegevens van FLORON, De Vlinderstichting, RAVON, Sovon Vogelonderzoek Nederland en de Zoogdiervereniging. De NDFF-gegevens zijn geraadpleegd voor de periode 2019 – 2024. Aan de hand van de verspreidingsgegevens is bekeken welke soorten binnen en in de omgeving van de projectlocatie zijn waargenomen. Deze soorten zijn weergegeven in tabel 1. Alle beschermde soorten in de beschermingscategorieën Habitatrichtlijn en Andere soorten worden in het overzicht getoond. Van de soorten in de beschermingscategorie Vogelrichtlijn worden alleen de soorten met jaarrond beschermde nesten weergegeven. De waarnemingen betreffen alle waarnemingen die gedaan zijn binnen en in de nabijheid van het plangebied. Dit betreffen o.a. waarnemingen van nesten en holen, maar ook van aangetroffen exemplaren, graafsporen, jagende en overvliegende soorten. Of de in tabel 1 opgenomen soorten binnen het plangebied kunnen worden verwacht, wordt behandeld in paragraaf 3.2.

Tabel 1. Waargenomen beschermde soorten binnen een straal van 1,5 kilometer van het plangebied in de NDFF (2019 – 2024).

Soort Nederlands	Soort wetenschappelijk	Bescherming*	Rode Lijst
Vaatplanten			
Kartuizer anjer	<i>Dianthus carthusianorum</i>	Ow-andere soorten	Bedreigd
Wilde ridderspoor	<i>Consolida regalis</i>	Ow-andere soorten	Ernstig bedreigd
Vogels - Jaarrond beschermd nest			
Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	Ow-vrl	Kwetsbaar
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	Ow-vrl	
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	Ow-vrl	
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	Ow-vrl	
Huismus	<i>Passer domesticus</i>	Ow-vrl	Gevoelig

Soort Nederlands	Soort wetenschappelijk	Bescherming*	Rode lijst
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	Ow-vrl	
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	Ow-vrl	Kwetsbaar
Vogels - Omgevingsscansoort			
Blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	Ow-vrl	
Boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	Ow-vrl	Gevoelig
Bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Ow-vrl	
Boomklever	<i>Sitta europaea</i>	Ow-vrl	
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Ow-vrl	
Ekster	<i>Pica pica</i>	Ow-vrl	
Gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Ow-vrl	
Grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	Ow-vrl	Gevoelig
Groene specht	<i>Picus viridis</i>	Ow-vrl	
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Ow-vrl	
Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	Ow-vrl	Gevoelig
Kleine bonte specht	<i>Dryobates minor</i>	Ow-vrl	
Koolmees	<i>Parus major</i>	Ow-vrl	
Pimpelmees	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Ow-vrl	
Raaf	<i>Corvus corax</i>	Ow-vrl	Gevoelig
Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	Ow-vrl	
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Ow-vrl	
Zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	Ow-vrl	Gevoelig
Zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Ow-vrl	
Zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	Ow-vrl	
Zoogdieren - Overige zoogdieren			
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Ow-andere soorten	
Bever	<i>Castor fiber</i>	Ow-hrl	
Boommarter	<i>Martes martes</i>	Ow-andere soorten	
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Ow-andere soorten	
Das	<i>Meles meles</i>	Ow-andere soorten	
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Ow-andere soorten	
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	Ow-andere soorten	
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Ow-andere soorten	
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	Ow-andere soorten	Gevoelig
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Ow-andere soorten	
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Ow-andere soorten	Gevoelig
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Ow-andere soorten	
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	Ow-andere soorten	
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Ow-andere soorten	
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Ow-andere soorten	
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	Ow-andere soorten	
Wolf	<i>Canis lupus</i>	Ow-hrl	
Zoogdieren - Vleermuizen			
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Ow-hrl	
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Ow-hrl	Kwetsbaar
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Ow-hrl	
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Ow-hrl	
Amfibieën			
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Ow-andere soorten	
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Ow-andere soorten	
Groene kikker (Onb.)	<i>Pelophylax esculentus synklepton</i>	Ow-andere soorten	
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Ow-andere soorten	

Soort Nederlands	Soort wetenschappelijk	Bescherming*	Rode Lijst
Reptielen			
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	Ow-andere soorten	Gevoelig
Insecten - Dagvlinders			
Bruine eikenpage	<i>Satyrus ilicis</i>	Ow-andere soorten	Bedreigd
Grote vos	<i>Nymphalis polychloros</i>	Ow-andere soorten	Kwetsbaar
Kleine ijsvogelvlinder	<i>Limenitis camilla</i>	Ow-andere soorten	Kwetsbaar
Insecten - Libellen			
Gevlekte witsnuitlibel	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Ow-hrl	Kwetsbaar
Rivierrombout	<i>Gomphus flavipes</i>	Ow-hrl	
Insecten - Nachtvinders			
Teunisbloempijlstaart	<i>Proserpinus proserpina</i>	Ow-hrl	

* Bescherming: hrl = Habitatrichtlijnsoort en vrl = Vogelrichtlijnsoort.

3.1.3 Veldbezoek

Op 11 oktober 2023 is een verkennend veldonderzoek uitgevoerd in het plangebied door S.J.H. te Kortschot, ecooloog bij Kragten. De weersomstandigheden waren hierbij zonnig, temperatuur van 20°C en windkracht 1 Bft. Hierbij is gekeken naar de aanwezige biotopen en de daarbij te verwachten soorten in het gebied. Eventuele waarnemingen van (beschermd) planten- en diersoorten zijn genoteerd. Op basis van deze gegevens is het gebied op geschiktheid voor beschermde planten- en diersoorten beoordeeld. Ter actualisatie van de veldgegevens is door dhr. R. Janssen, ecooloog bij Kragten, op 2 april 2024 onder geschikte weersomstandigheden nogmaals een veldbezoek uitgevoerd.

3.2 Interpretatie en effecten

In deze paragraaf wordt voor deelgebied 5 en 6 op basis van het literatuuronderzoek en het veldbezoek beschreven welke soorten voorkomen of te verwachten zijn binnen het plangebied en welke functie het plangebied mogelijk vervult voor deze soorten. In deze paragrafen wordt vervolgens ingegaan op de (mogelijk) optredende effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep.

3.2.1 Deelgebied 5

Flora	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komen enkele beschermde vaatplanten voor. Dit betreft de kartuizer anjer en wilde ridderspoor. Beide soorten zijn niet waargenomen ter plaatse van de deelgebieden. Het zijn bovendien planten die groeien op kalkrijke, arme bodems, wat ter plaatse van het werkgebied niet aanwezig is. Het voorkomen van beide planten kan derhalve uitgesloten worden. Ook overige beschermde plantensoorten worden in de intensief beheerde bermen, waar het werk plaatsvindt, niet verwacht.	Geen.
Vogels – jaarrond beschermd nest	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komen enkele vogelsoorten naar voren met een jaarrond beschermd nest. Het betreft soorten die in zowel grote boomnesten broeden, bebouwing of speciale nestkasten. Op basis van het omliggende	Nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest zijn niet in de directe nabijheid van de werkzaamheden aanwezig. De bermen zelf worden hoogstens zeer marginaal gebruikt als foerageerbiotoop. Gezien de kleinschaligheid van

biotoop zijn geen van deze soorten op voorhand uit te sluiten in de omgeving. Zo kan de steenuil voorkomen ter plaatse van de moestuinen langs de Sportlaan, zijn huismus en gierzwaluw nabij de woonkern te verwachten en komen de roofvogels die in bomen broeden, zoals buizerd, voor in het bosgebied van de Loonse en Drunense Duinen. Een buizerd werd er tijdens het veldbezoek ook waargenomen. Binnen het werkterrein of direct daaraan grenzend zijn echter geen nesten van deze soorten waargenomen. De bermen, waar de werkzaamheden plaatsvinden, worden gezien het reguliere beheer en de hoge mate aan verstoring van langsgrijdend verkeer hoogstens zeer marginaal gebruikt als foerageerbiotoop door deze soorten. Overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet te verwachten.	de werkzaamheden, de korte duur en doordat na afloop het werkterrein weer wordt achtergelaten zoals de huidige situatie, is er geen sprake van een effect op vogels met een jaarrond beschermd nest.
Vogels – omgevingsscansoorten	
Voorkomen	Effecten
De NDFF meldt diverse omgevingsscansoorten in de buurt van het werkgebied. Evenals geldt voor soorten met een jaarrond beschermd nest, zijn de bermen waar de werkzaamheden plaatsvinden van slechts zeer marginale waarde voor deze soorten. Nesten van omgevingsscansoorten kunnen in de nabijheid van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen.	Nesten van omgevingsscansoorten kunnen in de buurt van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen. Deze structuren blijven echter behouden, waardoor geen direct effect op het nest optreedt. Van een indirect effect als gevolg van verstoring, is gezien de korte duur en kleinschalige ingreep, bovendien naast een druk bereden weg, geen sprake. Effecten op omgevingsscansoorten kunnen derhalve worden uitgesloten.
Vogels – algemeen voorkomende broedvogels	
Voorkomen	Effecten
De NDFF meldt diverse algemeen voorkomende broedvogelsoorten in de buurt van het werkgebied. Evenals geldt voor soorten met een jaarrond beschermd nest en omgevingsscansoorten, zijn de bermen waar de werkzaamheden plaatsvinden van slechts zeer marginale waarde voor deze soorten. Nesten van broedvogelsoorten kunnen in de nabijheid van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen of struwelen. Ter plaatse van het meest zuidelijke deel van het plangebied, waar de werkzaamheden een zandpad in westelijke richting inbuigen, dient een klein deel struweel gekapt te worden voor de ingreep.	Nesten van algemeen voorkomende broedvogelsoorten kunnen in de buurt van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen of struwelen. Deze structuren blijven echter grotendeels behouden, waardoor geen direct effect op het nest optreedt. Enkel het struweel uiterst zuidelijk dient wel voor een klein deel gekapt te worden, dit leidt mogelijk wel tot een direct effect op broedvogels. Van een indirect effect als gevolg van verstoring, is gezien de korte duur en kleinschalige ingreep, bovendien naast een druk bereden weg, geen sprake.
Grondgebonden zoogdieren – haasachtigen en egel	
Voorkomen	Effecten
Haasachtigen, betreffende haas en konijn, en egel komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel, dat behoort tot het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen is geschikt voor deze soorten. De bermen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van haasachtigen en egel, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstrend effect op deze soorten.

soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen druk bereden weg.	
Grondgebonden zoogdieren – ware muizen, slaap-, woel- en spitsmuizen	
Voorkomen	Effecten
Diverse muizen komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel, dat behoort tot het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen is geschikt voor deze soorten. De bermen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen druk bereden weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van aanwezige muizensoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstorend effect op deze soorten. Vanwege de geschikt omgeving, kan een zwervend individu echter niet uitgesloten worden. Er dient derhalve wel rekening met de zorgplicht gehouden te worden.
Grondgebonden zoogdieren – knaagdieren	
Voorkomen	Effecten
De bever en eekhoorn komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel, dat behoort tot het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen en het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen is geschikt voor deze soorten. De bermen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen druk bereden weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van aanwezige knaagdiersoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstorend effect op deze soorten.
Grondgebonden zoogdieren – marterachtigen	
Voorkomen	Effecten
Diverse marterachtigen, zoals das, boommarter en kleine martersoorten komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel, dat behoort tot het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen is geschikt voor deze soorten. De bermen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen druk bereden weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van aanwezige martersoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstorend effect op deze soorten.
Grondgebonden zoogdieren – overige soorten	
Voorkomen	Effecten
Overige zoogdiersoorten, zoals vos en ree komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel, dat behoort tot het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen is geschikt voor deze soorten. De bermen waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen druk bereden weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van overige zoogdiersoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstorend effect op deze soorten.
Vleermuizen	
Voorkomen	Effecten
Uit de NDFF komen diverse vleermuissoorten naar voren uit de omgeving. Gezien de aanwezige biotopen kunnen ook diverse vleermuizen verwacht	Van verblijfplaatsen is binnen het werkgebied geen sprake en ook direct aangrenzend zijn geen structuren aanwezig die als verblijfplaats voor

worden in de omgeving. Van verblijfplaatsen is binnen het werkgebied geen sprake, omdat er geen bomen staan of bebouwing. Direct aangrenzend staan wel bomen, maar deze bevatte geen geschikte holten. Op grotere afstand zijn, met name in het bosgebied, naar verwachting wel bomen met holten aanwezig. Verder zijn in de nabijheid van het werkgebied diverse lijnvormige structuren aanwezig, zoals waterlopen, struweelhagen en het grotere bosgebied aan de zuidzijde van het werkgebied. Deze delen vormen mogelijk foerageerbiotoop en/of vliegroutes voor vleermuizen.	vleermuizen kunnen functioneren. Op ietwat grotere afstand (enkele meters) zijn mogelijk wel bomen met holten aanwezig of staat ook bebouwing (woonhuizen) die wel als verblijfplaats kunnen functioneren. Deze elementen staan echter op voldoende afstand, gezien de kleinschalige en tijdelijke ingreep, om effecten hiervan te ondervinden. Ook is er geen sprake van bomenkap of aantasting van watergangen, waardoor er geen effect op eventueel aanwezig foerageerbiotoop of vliegroutes te verwachten is. Hierbij is het wel van belang dat geen gebruik gemaakt wordt van kunstmatige verlichting die deze elementen kunnen verstoren. De werkzaamheden dienen derhalve tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden.
Amfibieën	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komen enkele algemeen voorkomende amfibiesoorten naar voren. Binnen het werkgebied zijn geen wateren aanwezig. De intensief beheerde bermen vervullen tevens geen van belang zijnde rol in het leefgebied van amfibieën uit de omgeving. Gezien de omgeving, waar wel wateren en hoger opgaand groen aanwezig is, kan een zwervend individu in de berm niet uitgesloten worden.	Het werkgebied vervult geen van belang zijnde rol in het leefgebied van amfibieën. Gezien de omgeving kan een zwervend individu niet uitgesloten worden. Er dient derhalve rekening met de zorgplicht gehouden te worden.
Reptielen	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komt enkel de levendbarende hagedis naar voren. Waarnemingen zijn niet afkomstig uit de bermen waar de werkzaamheden plaatsvinden, maar wel uit het zuidelijk gelegen bosgebied (Loonse en Drunense Duinen). De soort mag aangrenzend aan het werkgebied verwacht worden, al zijn de intensief beheerde bermen niet van waarde voor deze soorten. Het valt daarom redelijkerwijs niet te verwachten dat reptielen voorkomen ter plaatse van het werkgebied.	Geen.
Vissen	
Voorkomen	Effecten
Binnen het werkgebied zijn geen wateren aanwezig. Daar waar een watergang gekruist wordt, wordt middels een gestuurde boring gedaan.	Geen.
Ongewervelden	
Voorkomen	Effecten
Uit de omgeving van het werkgebied komen diverse beschermde ongewervelden voor. Het betreft dagvlindersoorten, libellen en de nachtvlindersoort teunisbloempijlstaart. Deze soorten komen voor ter plaatse van vochtige, open bossen, bosranden, wateren of braakliggende	De beschermde ongewervelden zijn niet te verwachten in de intensief beheerde bermen. Om dit volledig uit te sluiten, wordt aanbevolen de bermen met regelmaat te maaien tot aan de werkzaamheden, zodat ook voorkomen wordt dat de soorten zich er gaan vestigen (bijvoorbeeld

percelen met waardplanten als teunisbloem. De werkzaamheden vinden plaats in de berm die intensief beheerd wordt. Voor deze soorten is derhalve geen geschikt biotoop aanwezig.	teunisbloempijlstaart). Van een effect op de directe omgeving, waar de beschermde ongewervelden wel te verwachten zijn, is geen sprake gezien de kleinschalige en tijdelijke werkzaamheden.
Rode Lijstsoorten	
Voorkomen	Effecten
Uit de literatuur komen enkele Rode Lijstsoorten naar voren, naast dat diverse reeds een wettelijk beschermde status hebben. Het betreft vaatplanten, dagvlinders en een krekkel. Gezien het intensieve beheer van de berm, valt niet te verwachten dat de werklocaties van essentiële waarde zijn voor het voortbestaan van deze soorten in de omgeving. Bovendien wordt de huidige situatie na de kortdurende ingreep hersteld.	Van permanente effecten op het leefgebied van Rode Lijstsoorten is geen sprake, gezien de kleinschalige ingreep en korte duur. Middels het hanteren van de zorgplicht, dient wel voorkomen te worden dat eventueel voorkomende soorten in het gebied beschadigd of verwond worden tijdens de werkzaamheden.

3.2.2 Deelgebied 6

Flora	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komen enkele beschermde vaatplanten voor. Dit betreft de kartuizer anjer en wilde ridderspoor. Beide soorten zijn niet waargenomen ter plaatse van de deelgebieden. Het zijn bovendien planten die groeien op kalkrijke, arme bodems, wat ter plaatse van het werkgebied niet aanwezig is. Het voorkomen van beide planten kan derhalve uitgesloten worden. Ook overige beschermde plantensoorten worden in de intensief beheerde bermen, waar het werk plaatsvindt, niet verwacht.	Geen.
Vogels – jaarrond beschermd nest	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komen enkele vogelsoorten naar voren met een jaarrond beschermd nest. Het betreft soorten die in zowel grote boomnesten broeden, bebouwing of speciale nestkasten. Nestkasten of bebouwing is niet aanwezig in de nabijheid van het deelgebied. Roofvogels die in bomen broeden, zoals buizerd, kunnen wel voorkomen in het bosgebied rondom de visvijver. Binnen het werkterrein of direct daaraan grenzend zijn echter geen nesten van deze soorten waargenomen. De bermen en het deel parkeerterrein, waar de werkzaamheden plaatsvinden, worden gezien het reguliere beheer en de hoge mate aan verstoring hoogstens zeer marginaal gebruikt als foerageerbiotoop door deze soorten. Overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet te verwachten.	Nesten van vogels met een jaarrond beschermd nest zijn niet in de directe nabijheid van de werkzaamheden aanwezig. De bermen zelf worden hoogstens zeer marginaal gebruikt als foerageerbiotoop. Gezien de kleinschaligheid van de werkzaamheden, de korte duur en doordat na afloop het werkterrein weer wordt achtergelaten zoals de huidige situatie, is er geen sprake van een effect op vogels met een jaarrond beschermd nest.
Vogels – omgevingsscansoorten	
Voorkomen	Effecten

De NDFF meldt diverse omgevingsscansoorten in de buurt van het werkgebied. Evenals geldt voor soorten met een jaarrond beschermd nest, zijn de bermen waar de werkzaamheden plaatsvinden van slechts zeer marginale waarde voor deze soorten. Nesten van omgevingsscansoorten kunnen in de nabijheid van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen of struwelen.	Nesten van omgevingsscansoorten kunnen in de buurt van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen of struwelen. Deze structuren blijven echter behouden, waardoor geen direct effect op het nest optreedt. Van een indirect effect als gevolg van verstoring, is gezien de korte duur en kleinschalige ingreep geen sprake. Effecten op omgevingsscansoorten kunnen derhalve worden uitgesloten.
Vogels – algemeen voorkomende broedvogels	
Voorkomen	Effecten
De NDFF meldt diverse algemeen voorkomende broedvogelsoorten in de buurt van het werkgebied. Evenals geldt voor soorten met een jaarrond beschermd nest en omgevingsscansoorten, zijn de bermen waar de werkzaamheden plaatsvinden van slechts zeer marginale waarde voor deze soorten. Nesten van broedvogelsoorten kunnen in de nabijheid van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen of struwelen.	Nesten van algemeen voorkomende broedvogelsoorten kunnen in de buurt van het werkgebied voorkomen, zoals in de naastgelegen bomen of struwelen. Deze structuren blijven echter behouden, waardoor geen direct effect op het nest optreedt. Van een indirect effect als gevolg van verstoring, is gezien de korte duur en kleinschalige ingreep geen sprake. Effecten op algemeen voorkomende broedvogelsoorten kunnen derhalve worden uitgesloten.
Grondgebonden zoogdieren – haasachtigen en egel	
Voorkomen	Effecten
Haasachtigen, betreffende haas en konijn, en egel komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel is geschikt voor deze soorten. De bermen en parkeerterrein waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van haasachtigen en egel, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstrend effect op deze soorten.
Grondgebonden zoogdieren – ware muizen, slaap-, woel- en spitsmuizen	
Voorkomen	Effecten
Diverse muizen komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel is geschikt voor deze soorten. De bermen en parkeerplaats waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm en de naastgelegen weg en agrarische omgeving.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van aanwezige muizensoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstrend effect op deze soorten. Vanwege de geschikt omgeving, kan een zwervend individu echter niet uitgesloten worden. Er dient derhalve wel rekening met de zorgplicht gehouden te worden.
Grondgebonden zoogdieren – knaagdieren	
Voorkomen	Effecten
De bever en eekhoorn komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel is geschikt voor deze soorten. De bermen en parkeerplaats waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm, agrarische omgeving en de naastgelegen weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van aanwezige knaagdiersoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstrend effect op deze soorten.
Grondgebonden zoogdieren – marterachtigen	

Voorkomen	Effecten
Diverse marterachtigen, zoals das, boommarter en kleine martersoorten komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel is geschikt voor deze soorten. De bermen en parkeerplaats waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm, agrarische omgeving en de naastgelegen weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van aanwezige martersoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstrend effect op deze soorten.
Grondgebonden zoogdieren – overige soorten	
Voorkomen	Effecten
Overige zoogdiersoorten, zoals vos en ree komen mogelijk in de omgeving van het werkgebied voor. Met name het zuidelijke deel is geschikt voor deze soorten. De bermen en parkeerplaats waar de werkzaamheden worden uitgevoerd zijn echter niet van waarde voor deze soorten, gezien het intensieve beheer van de berm, agrarische omgeving en de naastgelegen weg.	Het werkgebied vervult geen rol in het leefgebied van overige zoogdiersoorten, van een direct effect is dus geen sprake. Gezien de kleinschaligheid en tijdelijkheid van de ingreep en doordat na afloop de huidige situatie weer hersteld wordt, is ook geen sprake van een indirect verstrend effect op deze soorten.
Vleermuizen	
Voorkomen	Effecten
Uit de NDFF komen diverse vleermuissoorten naar voren uit de omgeving. Gezien de aanwezige biotopen kunnen ook diverse vleermuizen verwacht worden in de omgeving. Van verblijfplaatsen is binnen het werkgebied geen sprake, omdat er geen bomen staan of bebouwing. Direct aangrenzend staan wel bomen, maar deze bevatten geen geschikte holten. Op grotere afstand zijn, met name in het bosgebied, naar verwachting wel bomen met holten aanwezig. Verder zijn in de nabijheid van het werkgebied diverse lijnvormige structuren aanwezig, zoals waterlopen, struweelhagen en het grotere bosgebied met visvijver aan de zuidzijde van het werkgebied. Deze delen vormen mogelijk foerageerbiotoop en/of vliegroutes voor vleermuizen.	Van verblijfplaatsen is binnen het werkgebied geen sprake en ook direct aangrenzend zijn geen structuren aanwezig die als verblijfplaats voor vleermuizen kunnen functioneren. Op ietwat grotere afstand (enkele meters) zijn mogelijk wel bomen met holten aanwezig die wel als verblijfplaats kunnen functioneren. Deze elementen staan echter op voldoende afstand, gezien de kleinschalige en tijdelijke ingreep, om effecten hiervan te ondervinden. Ook is er geen sprake van bomenkap of aantasting van watergangen, waardoor er geen effect op eventueel aanwezig foerageerbiotoop of vliegroutes te verwachten is. Hierbij is het wel van belang dat geen gebruik gemaakt wordt van kunstmatige verlichting die deze elementen kunnen verstoren. De werkzaamheden dienen derhalve tussen zonopkomst en zonsondergang uitgevoerd te worden.
Amfibieën	
Voorkomen	Effecten
Uit het literatuuronderzoek komen enkele algemeen voorkomende amfibiesoorten naar voren. Binnen het werkgebied zijn geen wateren aanwezig. De intensief beheerde bermen vervullen tevens geen van belang zijnde rol in het leefgebied van amfibieën uit de omgeving. Gezien de omgeving, waar wel wateren en hoger opgaand groen aanwezig is, kan een zwervend individu in de berm niet uitgesloten worden.	Het werkgebied vervult geen van belang zijnde rol in het leefgebied van amfibieën. Gezien de omgeving kan een zwervend individu niet uitgesloten worden. Er dient derhalve rekening met de zorgplicht gehouden te worden.
Reptielen	
Voorkomen	Effecten

Uit het literatuuronderzoek komt enkel de levendbarende hagedis naar voren. Waarnemingen zijn niet afkomstig uit de bermen waar de werkzaamheden plaatsvinden, maar wel uit het zuidelijk gelegen bosgebied (Loonse en Drunense Duinen). De soort mag aangrenzend aan het werkgebied verwacht worden, al zijn de intensief beheerde bermen of parkeerplaats niet van waarde voor deze soorten. Het valt daarom redelijkerwijs niet te verwachten dat reptielen voorkomen ter plaatse van het werkgebied.	Geen.
Vissen	
Voorkomen	Effecten
Binnen het werkgebied zijn geen wateren aanwezig. Daar waar een watergang gekruist wordt, wordt middels een gestuurde boring gedaan.	Geen.
Ongewervelden	
Voorkomen	Effecten
Uit de omgeving van het werkgebied komen diverse beschermde ongewervelden voor. Het betreft dagvlindersoorten, libellen en de nachtvlindersoort teunisbloempijlstaart. Deze soorten komen voor ter plaatse van vochtige, open bossen, bosranden, wateren of braakliggende percelen met waardplanten als teunisbloem. De werkzaamheden vinden plaats in de berm die intensief beheerd wordt en een parkeerplaats. Voor deze soorten is derhalve geen geschikt biotoop aanwezig.	De beschermde ongewervelden zijn niet te verwachten in de intensief beheerde bermen. Om dit volledig uit te sluiten, wordt aanbevolen de bermen met regelmaat te maaien tot aan de werkzaamheden, zodat ook voorkomen wordt dat de soorten zich er gaan vestigen (bijvoorbeeld teunisbloempijlstaart). Van een effect op de directe omgeving, waar de beschermde ongewervelden wel te verwachten zijn, is geen sprake gezien de kleinschalige en tijdelijke werkzaamheden.
Rode Lijst-soorten	
Voorkomen	Effecten
Uit de literatuur komen enkele Rode Lijst-soorten naar voren, naast dat diverse reeds een wettelijk beschermde status hebben. Het betreft vaatplanten, dagvlinders en een krekkel. Gezien het intensieve beheer van de berm, valt niet te verwachten dat de werklocaties van essentiële waarde zijn voor het voortbestaan van deze soorten in de omgeving. Bovendien wordt de huidige situatie na de kortdurende ingreep hersteld.	Van permanente effecten op het leefgebied van Rode Lijst-soorten is geen sprake, gezien de kleinschalige ingreep en korte duur. Middels het hanteren van de zorgplicht, dient wel voorkomen te worden dat eventueel voorkomende soorten in het gebied beschadigd of verwond worden tijdens de werkzaamheden.

4 BESCHERMDE GEBIEDEN

In dit hoofdstuk is aangegeven of het plangebied binnen of in de nabijheid van beschermde natuurgebieden (Natura 2000, bijzondere nationale natuurgebieden, bijzondere provinciale natuurgebieden/landschappen en/of Natuurnetwerk Nederland) gelegen is. Ook is nagegaan of binnen het plangebied beschermde houtopstanden/bomen aanwezig zijn die met de voorliggende activiteit negatieve effecten ondervinden. Daarbij is gebruik gemaakt van gegevens afkomstig van InformatieKaart Natuur (IKN), provincie Noord-Brabant en gemeente Heusden. Indien deze beschermde gebieden/houtopstanden binnen of nabij het plangebied zijn gelegen is direct ingegaan op de (mogelijk) optredende effecten als gevolg van de voorgenomen ingreep. In bijlage 1 is een korte toelichting van natuur in de Omgevingswet opgenomen.

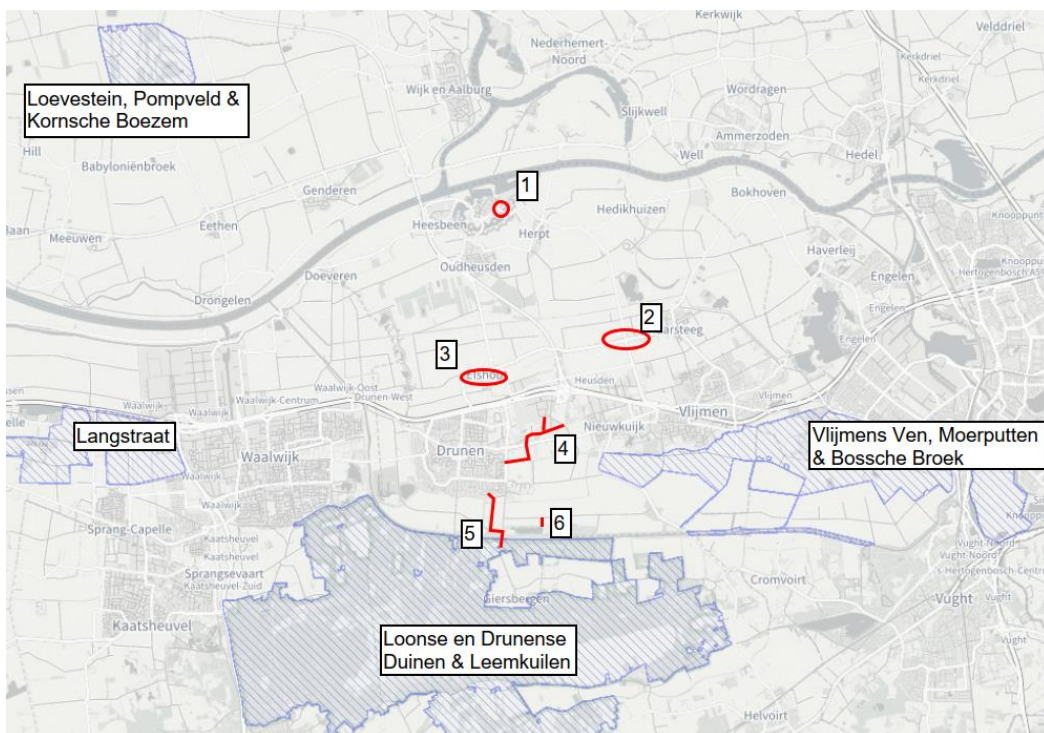
4.1 Natura 2000-gebieden

4.1.1 Ligging

De ligging van de diverse deelgebieden tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is weergegeven in tabel 2. De ligging is tevens weergegeven in afbeelding 36.

Tabel 2. Ligging van de diverse deelgebieden ten opzichte van het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied.

Deelgebied	Afstand
1. Herptsestraat, Heusden	6 km
2. De Hoeven/Haarsteegsestraat, Haarsteeg	2,5 km
3. Graaf Albrechtstraat/Norbertijnenstraat, Elshout	2,5 km
4. Thomas Edisonweg/Kasteeldreef/Zwaluwmoersedreef, Drunen	1 km
5. Duinweg, Drunen	Ligt deels binnen N2000-gebied
6. Kievitswaard, Drunen	350 m

Afbeelding 36. Ligging van de diverse deelgebieden ten opzichte van omliggende Natura 2000-gebieden.
Bron: Natura 2000 Network Viewer.

4.1.2 Effecten

De deelgebieden 1 tot en met 4 zijn allen het meest nabij het gebied Vlijmens Ven, Moerputten & Bossche Broek gelegen. De afstand varieert van 1 tot 6 kilometer. Van een direct effect als gevolg van oppervlakteaantasting is geen sprake. Gezien de kleinschalige ingreep en de ligging hiervan in of tegen bebouwd gebied, zijn indirecte effecten als gevolg van licht, geluid of waterstandseffecten ook op voorhand uit te sluiten. Effecten als gevolg van stikstofdepositie reiken echter verder en kunnen daarom niet op voorhand worden uitgesloten. Voor deze deelgebieden dient middels een Aeriusberekening berekend te worden in hoeverre effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen worden uitgesloten.

Deelgebied 5 bevindt zich voor een deel binnen het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (zie afbeelding 37). De ingreep is welliswaar kleinschalig en beperkt zich tot de berm, gezien de ligging in het Natura 2000-gebied, kunnen effecten niet zondermeer op voorhand worden uitgesloten. Dit betreffen effecten als gevolg van stikstofdepositie, zoals geldt voor deelgebied 1 tot en met 4, maar ook als gevolg van de aanwezigheid van personeel (optische verstoring), geluidsverstoring en andere storingsfactoren. Deze effecten dienen beoordeeld te worden in een voortoets.

Deelgebied 6 bevindt zich op circa 350 meter afstand van het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (afbeelding 37). Directe effecten zijn hiermee uitgesloten. Op deze afstand zijn indirecte effecten als gevolg van geluid of waterstandseffecten ook uit te sluiten (mede gezien het tussenliggende bos en kanaal). Ook voor dit deelgebied geldt echter dat effecten als gevolg van stikstofdepositie niet op voorhand uitgesloten kunnen worden. Voor dit deelgebied dient tevens middels een Aeriusberekening berekend te worden in hoeverre effecten als gevolg van stikstofdepositie kunnen worden uitgesloten.

Afbeelding 37. Ligging van deelgebied 5 en 6 ten opzichte van Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen (blauw gearceerd). Bron: Natura 2000 Network Viewer.

4.2 Bijzondere nationale natuurgebieden

4.2.1 Ligging

Het Rijk heeft in de omgeving van de deelgebieden geen bijzondere nationale natuurgebieden aangewezen.

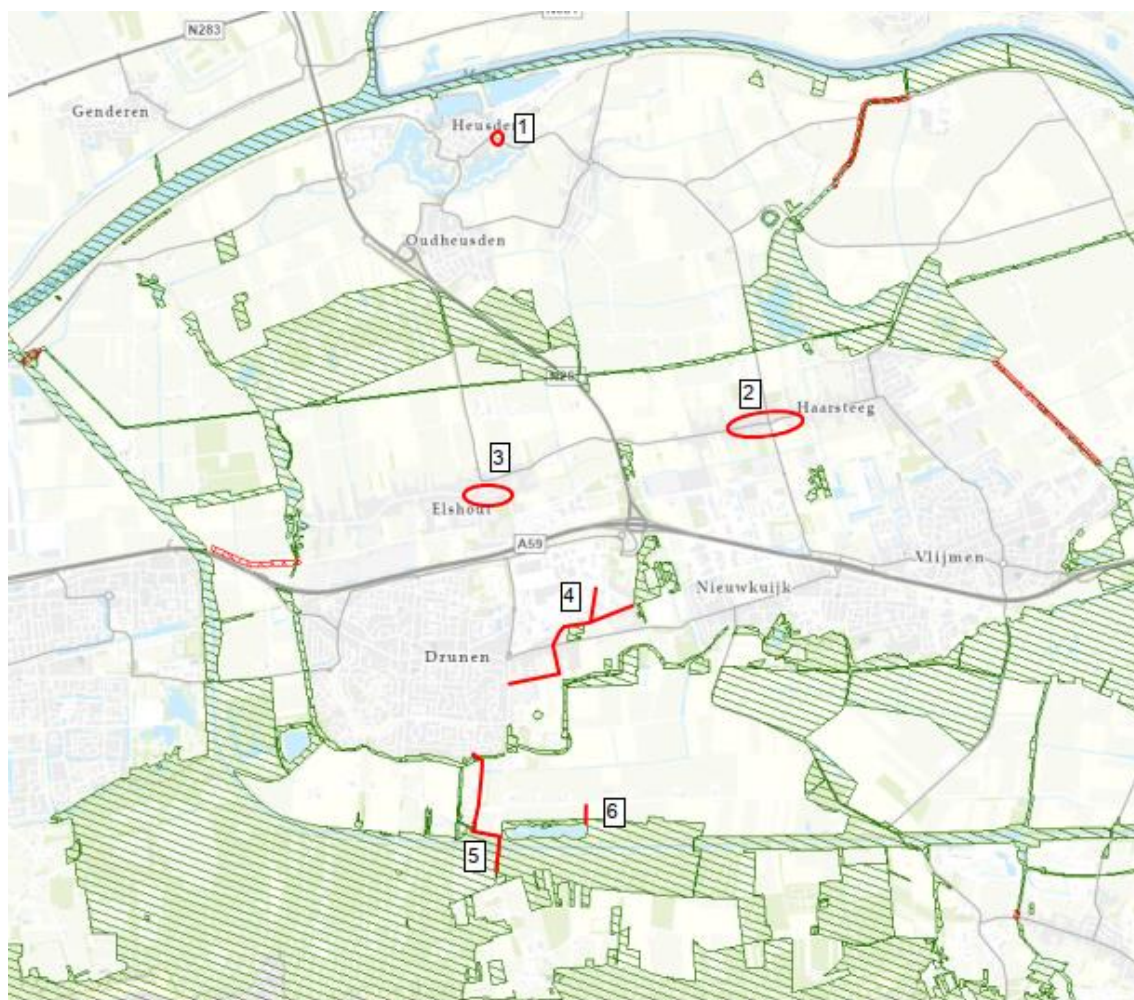
4.2.2 Effecten

Niet van toepassing

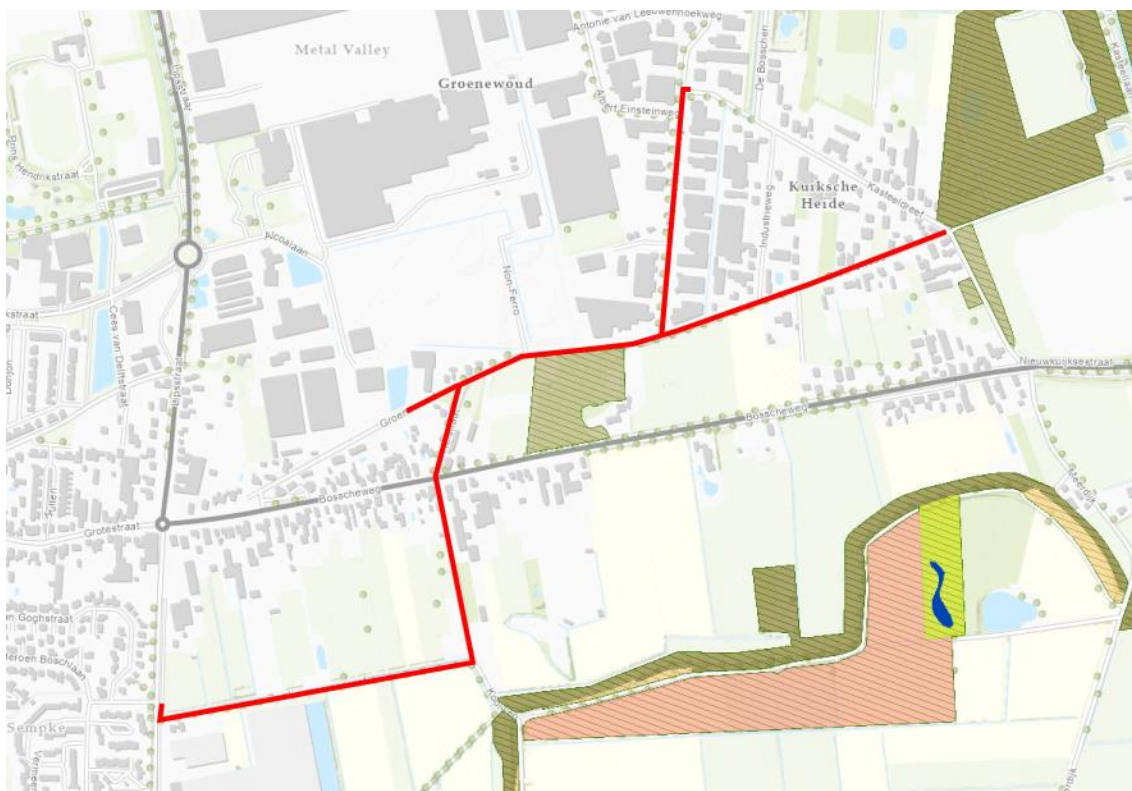
4.3 Natuurnetwerk Nederland

4.3.1 Ligging

Het Natuurnetwerk Nederland is in de provincie Noord-Brabant vormgegeven in het Natuurnetwerk Brabant (NNB). De afstand van deelgebied 1, deelgebied 2 en deelgebied 3 tot het NNB bedraagt respectievelijk 1,5 km, 1 km en 600 meter. De overige deelgebieden bevinden zich aangrenzend aan het NNB (deelgebied 4) of gedeeltelijk in het NNB. De ligging van deze gebieden is weergegeven in afbeelding 38. Voor de deelgebieden 4, 5 en 6 is een detailuitsnede gemaakt, zie afbeelding 39 en 40.

Afbeelding 38. Ligging van de deelgebieden ten opzichte van het NNB (groen gearceerd), bron: Natuurbeheerplan Brabant.

Afbeelding 39. Ligging van deelgebied 4 ten opzichte van het NNB.

Afbeelding 40. Ligging van deelgebied 5 (westelijk) en deelgebied 6 (oostelijk) ten opzichte van het NNB.

4.3.2 Effecten

Gezien de afstand tot het NNB kan een effect als gevolg van de kleinschalige en tijdelijke ingreep in deelgebieden 1, 2 en 3 op voorhand worden uitgesloten.

Voor deelgebied 4 geldt dat het werkgebied aan het NNB grenst. Het betreft een perceel dat is aangeduid als Droog bos met productie. De werkzaamheden ter plaatse betreffen het onder de naastgelegen sloot door boren van de persleiding. Hierbij valt geen aantasting van het naastgelegen NNB te verwachten. Ook van (tijdelijke) versturende effecten wordt geen effect verwacht, gezien de reeds versturende omgeving van het noordelijk gelegen bedrijventerrein. Effecten op het NNB als gevolg van de werkzaamheden in deelgebied 4 zijn daarom ook uitgesloten.

Deelgebied 5 kruist op twee locaties het NNB. Allereerst betreft dit aan de noordzijde van het deelgebied, waar de leiding tussen de Sportlaan en de Rossinistraat geboord wordt. Ook hier betreft het een ondergrondse boring, die onder het type Droog bos met productie door gaat. Een aantasting van deze locatie valt gezien de ondergrondse boring niet te verwachten. Het biotooptype blijft intact en gezien de omliggende woningen is een versturend effect van de tijdelijke ingreep evenmin te verwachten.

Zuidelijk vindt overlap plaats tussen deelgebied 5 en het NNB op de locatie die tevens onderdeel is van het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen. Aanvullend hierop zijn de noordelijke delen, betreffende de oevers van het kanaal, het kanaal zelf en de noordelijk gelegen bosschages ook onderdeel van het NNB. Er wordt op deze locatie enkel gewerkt ter plaatse van de berm en ter hoogte van het kanaal vindt een gestuurde boring plaats onder de grond. Bomen worden hierbij niet gekapt. De aanwezige typen Droog bos met productie, Bloemdijk, Zoete plas en Dennen-, eiken- en beukenbos worden hierbij niet aangetast. Gezien de kleinschalige ingreep, van tijdelijke aard en doordat de huidige situatie naderhand hersteld wordt, zijn effecten op het NNB niet te verwachten. Echter, gezien de locatie ook binnen een Natura 2000-gebied is gelegen en hiervoor een voortoets opgesteld dient te worden, wordt geadviseerd hierover afstemming te zoeken met het bevoegd gezag: Provincie Noord-Brabant.

Deelgebied 6 is eveneens binnen het NNB gelegen. Het betreft hier het zuidelijke deel van het deelgebied, ter hoogte van de parkeerplaats. Hier geldt het type Droog bos met productie. Ter plaatse van de werkzaamheden is echter geen bos aanwezig. Het betreft een parkeerterrein naast de visvijver. Vegetatie ter plaatse van het werkgebied is afwezig. Er is derhalve geen sprake van een directe aantasting van de natuurlijke kenmerken en waarden van het NNB ter plaatse. Gezien de kleinschaligheid van de ingreep, het slechts kleine deel van het deelgebied, agrarische omgeving en het huidige gebruik als parkeerplaats, is ook een tijdelijk versturend effect niet te verwachten. Ook voor deelgebied 6 worden derhalve effecten op het NNB uitgesloten.

4.4 Houtopstanden

Het uitgangspunt is dat er geen bomen worden gekapt. Vervolgstappen in het kader van beschermde houtopstanden zijn derhalve niet aan de orde.

5 CONCLUSIES

Op basis van de resultaten uit dit verkennend natuuronderzoek blijkt dat de werkzaamheden ten behoeve van de nieuwe persleiding negatieve effecten kan veroorzaken op beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden. Voor de verschillende soort(groep)en wordt beschreven of en zo ja, van welke schadelijke handelingen die mogelijk leiden tot een vergunningplicht onder de Ow sprake is en in hoeverre dit de voorliggende activiteit in de fysieke leefomgeving in gevaar kan brengen. Eventueel te treffen vervolgstappen worden daarbij aangegeven.

5.1 Toetsing algemene en specifieke zorgplichtbepalingen

Vanuit de zorgplichtbepalingen in de Omgevingswet, die met name bedoeld zijn als instrument om de in het wild levende planten en dieren (en habitats) in een gunstige staat van instandhouding te houden, moet gekeken worden naar mogelijke nadelige gevolgen op de staat van instandhouding op deze soorten en habitats.

Nadelige gevolgen moeten zoveel mogelijk voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt worden (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid onder a staat aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende Vogelrichtlijnsoorten (bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl), Habitatrichtlijnsoorten (bijlage II, IV en V Hrl), nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal), dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten en voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. Er dient bij het uitvoeren van de werkzaamheden redelijkerwijs voorkomen te worden dat er zodoende schadelijke handelingen plaatsvinden op soorten (en relevante leefgebieden of natuurlijke habitats) die niet beschermd zijn onder de Omgevingswet. De wijze waarop hieraan invulling wordt gegeven dient door een ecooloog in afstemming met de opdrachtgever nader bepaald te worden. Daar waar de zorgplicht van toepassing is op beschermde soorten, wordt dit nader toegelicht in paragraaf 5.2.

5.2 Beschermde soorten

Voor de beoordeling van effecten op beschermde soorten is enerzijds een beknopte beoordeling gemaakt, voor locaties waar de werkzaamheden slechts uitgevoerd worden ter plaatse van intensief beheerde berm en wegverharding en waar de locaties zijn gelegen in of tegen bebouwd gebied. Anderzijds is voor deelgebied 5 en 6, gezien de ligging in of nabij beschermd natuurgebied (Natura 2000 en NNB) een uitgebreidere beoordeling gemaakt van de ingreep.

Desalniettemin zijn de werkzaamheden in alle gevallen zeer kleinschalig en tijdelijk en beperken zich tot het graven van een smalle sleuf (open ontgraving) of een gestuurde boring ondergronds. **Voor de beoordeling in dit verkennend onderzoek is er daarom ook van uit gegaan dat enkel gewerkt wordt ter plaatse van bermen of verharde oppervlakten, daar waar een watergang gekruist wordt sprake is van een boring en dat bomen en ander opgaand groen hierbij behouden blijft.** Hierdoor zijn de effecten op beschermde soorten slechts minimaal en gelden enkele voorwaarden om een volledig effect uit te kunnen sluiten, zie paragrafen hieronder. Indien echter tijdens de uitvoering blijkt dat het toch noodzakelijk is om van deze werkwijze af te wijken of dat bijvoorbeeld toch een boom gekapt dient te worden, dan wordt geadviseerd aan de aannemende partij om een begeleidend ecooloog aan te haken, zodat daarmee in detail afgestemd kan worden op welke wijze de werkzaamheden plaatsvinden. De begeleidend ecooloog dient daarbij aan te geven in hoeverre dit tot vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet leidt.

5.2.1 Algemeen voorkomende broedvogels – deelgebied 3 en 5 rooien heesters en struweel buiten broedseizoen

Het rooien van een klein deel van de heesterbegroeiing binnen het deelgebied 3 en een klein deel struweel in deelgebied 5 leidt mogelijk tot negatieve effecten op broedvogels, zoals het doden of verwonden van vogels (Ow artikel 11.37.1a) en het vernielen van nesten of eieren (Ow artikel 11.37.1b). Het is hiernaast tevens mogelijk dat als gevolg van de werkzaamheden vogels verstoord worden (Ow artikel 11.37.1d). Doordat de staat van instandhouding van de te verwachten vogels binnen het plangebied gunstig is, als gevolg van een grote hoeveelheid geschikt leefgebied in de omgeving, leidt het verstoren van vogels niet tot een overtreding van de Omgevingswet.

In gebruik zijnde nesten zijn streng beschermd en mogen daarom niet worden vernield. Hiervoor is geen vergunning in het kader van de Omgevingswet mogelijk. Er dient daarom voorkomen te worden dat nesten van vogels vernield worden bij de werkzaamheden binnen het plangebied. Het rooien van de heesters en struweel dient derhalve buiten het broedseizoen plaats te vinden. Het broedseizoen duurt globaal van half maart tot half juli, afhankelijk van de weersomstandigheden en de betreffende vogelsoort.

5.2.2 Algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën – deelgebied 5 en 6 rekening houden met zorgplicht

Ter plaatse van deelgebied 5 en 6 kunnen zwerende algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën niet uitgesloten worden. Daarnaast komen mogelijk Rode Lijst-soorten ter plaatse voor. De omgeving van het plangebied biedt ruim voldoende alternatief leefgebied voor een gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Bovendien wordt huidige situatie na afloop van de ingreep hersteld. Permanente negatieve effecten als gevolg van de werkzaamheden worden daarom niet verwacht. De werkzaamheden zelf hebben mogelijk wel een negatief effect op individuen van voorkomende soorten. Kleine zoogdiersoorten en amfibieën worden mogelijk gedood (Ow artikel 11.54.1a).

De mogelijk voorkomende zoogdier- en amfibiesoorten zijn in de provinciale verordening van de provincie Noord-Brabant vrijgesteld van ontheffing voor het vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen. Het doden van individuen van deze soorten blijft verboden, maar het vangen met als doel deze weer elders uit te zetten daarentegen is wel vrijgesteld van een vergunningplicht. Door middel van zorgvuldig handelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden kan daarom een schadelijke handeling in het kader van de Omgevingswet voorkomen worden. Dit houdt in dat aangetroffen individuen van de soort verjaagd dienen te worden of gevangen en vrijgelaten dienen te worden in het aanliggend gebied, buiten invloed van de werkzaamheden.

5.2.3 Vleermuizen – deelgebied 5 en 6 rekening houden met verlichting

Gezien de natuurlijke biotopen rondom deelgebied 5 en 6 kan de aanwezigheid van foerageerbiotoop en vliegroutes niet uitgesloten worden. Ook zijn naar verwachting verblijfplaatsen aanwezig in de omgeving van de werklocaties. De werkzaamheden hebben geen effect op deze functies, maar wanneer in het donker gewerkt wordt, leidt het gebruik van kunstmatige verlichting wel tot verstoring van deze functies. De werkzaamheden dienen daarom uitgevoerd worden tussen zonsopkomst en zonsondergang om een negatief effect op vleermuizen te voorkomen.

5.2.4 Ongewervelden – deelgebied 5 en 6 bermen kort houden

In de omgeving van deelgebied 5 en 6 komen diverse beschermde ongewervelden voor. Het werkgebied vormt geen geschikt biotoop voor deze soorten, waardoor een effect niet te verwachten valt. Echter, wanneer bermen extensief beheerd worden, kunnen plantensoorten als teunisbloem zich vestigen, waardoor de locatie van waarde wordt voor beschermde ongewervelden (zoals dus de teunisbloempijlstaart). Om zekerheidshalve te voorkomen dat de bermen onverhoopt een waarde voor deze soorten gaan vervullen, dienen de bermen tijdelijk, tot aan de werkzaamheden, intensief beheerd te worden. Deze maatregel heeft een werende werking voor niet alleen ongewervelden, maar alle soorten in de omgeving zullen de bermen in deze periode mijden. Dit draagt daarom ook bij aan het werken conform zorgplicht om zo veel als mogelijk te voorkomen dat soorten aanwezig zijn op het moment dat de werkzaamheden aanvangen. Na afloop van de werkzaamheden kan overwogen worden om de bermen extensief te beheren omwille van de biodiversiteit.

5.3 Beschermde gebieden

5.3.1 Natura 2000-gebieden – Aeriusberekening en voor deelgebied 5 voortoets

De conclusies ten aanzien van effecten op Natura 2000-gebieden zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Tabel 3. Vervolgstappen in het kader van Natura 2000-gebieden.

Deelgebied	Vervolgstap
1. Herptsestraat, Heusden	Aeriusberekening
2. De Hoeven/Haarsteegsestraat, Haarsteeg	Aeriusberekening
3. Graaf Albrechtstraat/Norbertijnenstraat, Elshout	Aeriusberekening
4. Thomas Edisonweg/Kasteeldreef/Zwaluwmoersedreef, Drunen	Aeriusberekening
5. Duinweg, Drunen	Voortoets (incl. Aeriusberekening)
6. Kievitswaard, Drunen	Aeriusberekening

5.3.2 Bijzondere nationale natuurgebieden - afwezig

Niet van toepassing

5.3.3 Natuurnetwerk Nederland – deelgebied 5 afstemmen met provincie Noord-Brabant

Effecten op de deelgebieden 1, 2, 3, 4 en 6 worden op voorhand uitgesloten. Voor deelgebied 5 worden effecten ook niet verwacht, maar gezien de ligging binnen een Natura 2000-gebied, wordt zekerheidshalve geadviseerd om deze beoordeling af te stemmen met het bevoegd gezag: Provincie Noord-Brabant.

5.4 Houtopstanden – niet aan de orde

Het uitgangspunt is dat er geen bomen worden gekapt. Vervolgstappen in het kader van beschermde houtopstanden zijn derhalve niet aan de orde.

5.5 Advies uitvoering werkzaamheden

Voor de bovenstaande conclusies geldt dat als uitgangspunt is genomen dat, met uitzondering van het aangegeven minimale kapwerk (deelgebied 3 en 5), enkel gewerkt wordt ter plaatse van de berm langs de weg, dan wel het een gestuurde boring betreft. Hierbij worden verder geen bomen of ander opgaand groen gekapt. In hoeverre dit uitvoerbaar is, is een belangrijke afweging voor de aannemende partij. Het wordt daarom ook geadviseerd dat de aannemende partij een ecooloog aanhaakt voor de ecologische begeleiding van het werk. Deze ecooloog kan meedenken over de uitvoering en de wijze waarop dit een zo minimaal mogelijk effect heeft op omliggende natuurwaarden. In principe betreffen het namelijk kleinschalige en kortdurende werkzaamheden, maar in een relatief groene omgeving (met name deelgebied 5 en 6). Effecten kunnen met een goede begeleiding grotendeels en wellicht wel volledig voorkomen worden met de begeleiding van een ecooloog.

6 BRONNENLIJST

Literatuur

- Bellmann, H., 2023. ANWB insectengids. Kosmos Uitgevers, Utrecht.
- Dietz, C. en A. Kiefer, 2017. Veldgids, Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Schauer, T., C. Caspari, en S. Caspari, 2016. Nieuwe plantengids voor onderweg. Kosmos Uitgevers, Utrecht.
- Eggelte, H., 2022. Veldgids Nederlandse flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Slagter, D., 2016. Winterflora bomen en struiken. Uitgeverij NatuurMedia, Amsterdam
- Stumpel, T. en Strijbosch, H. 2022. Veldgids, Amfibieën en reptielen. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Svensson, L., 2023, ANWB vogelgids van Europa. Kosmos Uitgeverij, Utrecht.
- Twisk, P., van Diepenbeek, A., Bekker, J.P., 2020. Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Van Diepenbeek, A., Twisk, P., 2021. Dierensporen. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Nationale Databank Flora en Fauna

26 maart 2024

Websites

www.floron.nl
www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/soorten
www.overheid.nl
www.ravon.nl
www.rijksoverheid.nl
www.sovon.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vleermuis.net
www.vlinderstichting.nl
www.vogelbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl
www.brabant.nl

BIJLAGEN

B1 NATUURBESCHERMING

In deze bijlage vindt een beknopte toelichting plaats op alle beschermde natuurwaarden in Nederland. Het overzicht geldt voor plannen en projecten in het kader van ruimtelijke ingrepen, zoals beheer, onderhoud en ruimtelijke ordening.

B1.1 Omgevingswet

De Omgevingswet (Ow) is van kracht sinds 1 januari 2024. Met het aanvullingsspoor natuur is de Wet natuurbescherming (Wnb) (per 1 januari 2017 in werking getreden) geïntegreerd in de Ow. De Ow bevat hiermee ook de regels ter bescherming van de natuur, die gaan over:

- het beschermen en ontwikkelen van natuur, en het behoud en herstel van de biologische diversiteit
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur voor maatschappelijke functies
- het verzekeren van een samenhangend beleid voor het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

Het bevoegd gezag is in de regel Gedeputeerde Staten van de provincie en in uitzonderingsgevallen de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (voor een Natura 2000-activiteit en een flora- en fauna-activiteit van nationaal belang).

B1.1.1 Activiteiten die natuur betreffen

De Omgevingswet kent enkele specifieke zorg- en meldplichten en welke bepalen of een vergunning nodig is (artikel 4.3 Omgevingswet). Noemenswaardige specifieke plichten in relatie tot natuur staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en zien op:

1. Flora- en fauna-activiteiten (Bal artikel 11.27);
2. Activiteiten met mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden (Bal artikel 11.6); en
3. Activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen (Bal artikel 11.126).

B1.2 Flora- en fauna-activiteit

B1.2.1 Bescherming van dier- en plantsoorten

In bijlage A bij de Omgevingswet staat de definitie van een flora- en fauna-activiteit: *‘Activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten’*.

Door de Omgevingswet (Ow) zijn veel dier- en plantensoorten beschermd. Het gaat om soorten van Europees belang die onder de reikwijdte van de Vogel- en Habitatrichtlijn vallen. En om bepaalde soorten van nationaal belang.

B1.2.2 Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Voor een flora- en fauna-activiteit kan een omgevingsvergunning nodig zijn: artikel 5.1 lid 2 onder g Ow en Art. 11.37 Bal (vogels), Art. 11.46 Bal (strikt beschermde soorten) en Art. 11.54 jo. Bijlage IX Bal (andere soorten). De beoordelingsregels zijn opgenomen in Art. 8.74j Bkl (vogels), Art. 8.74l Bkl (strikt beschermde soorten) en Art. 8.74l (andere soorten). Het beoordelingskader sluit voor de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten direct aan bij de strikte kaders voor afwijking van de verboden schadelijke handelingen die in de Europese richtlijnen zijn opgenomen.

Schadelijke handelingen bij soorten Vogelrichtlijn

Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij vogels (artikel 11.37, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)). Het gaat om vogels die in Nederland in het wild leven en daar van nature voorkomen.

Onder schadelijke handelingen Vogelrichtlijn vallen:

- het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 11 Vrl;
- het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels;
- het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels;
- het opzettelijk storen van vogels;
- het verbod op het opzettelijk storen van vogels, geldt niet, als het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort;
- het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

De mate van 'verstoren' hangt per soort af van de intensiteit, duur en frequentie van de verstoring. Verder is het effect van de verstoring op de staat van instandhouding van de soort van belang.

Schadelijke handelingen bij soorten Habitatrichtlijn en verdragen

Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij dier- en plantensoorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het verdrag van Bern of bijlage I van het verdrag van Bonn (artikel 11.46, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)).

Onder schadelijke handelingen Habitatrichtlijn vallen:

- het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. vogels art. 11 Vrl);
- het opzettelijk verstoren van dieren;
- het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren;
- het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren;
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied;
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

De mate van 'verstoren' hangt per soort af van de intensiteit, duur en frequentie van de verstoring. Verder is het effect van de verstoring op de staat van instandhouding van de soort van belang.

Schadelijke handelingen bij soorten die in het Bal staan (andere soorten)

Er geldt een vergunningplicht voor schadelijke handelingen bij dieren van bijlage IX, onder A van het Bal (artikel 11.54, eerste lid, Bal). Het gaat om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers.

Onder schadelijke handelingen andere soorten vallen:

- het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A;
- het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren;
- het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B;
- Het verbod geldt niet voor bosmuis, huisspitsmuis en veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden;
- Het verbod geldt niet als de activiteit uitvoering geeft aan een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel.

Opzettelijk

Onder 'opzettelijk' valt ook 'voorwaardelijke opzet'. Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of een plant. Zoals de vangst of de dood van dieren of het vertrappen of ontwortelen van planten.

Geen vergunningplicht vanwege andere wet of maatregel

Er is geen omgevingsvergunning nodig voor schadelijke handelingen bij soorten als de activiteit op grond van een andere wet is toegestaan. Als voorwaarde geldt dat die toestemming inhoudelijk voldoet aan de beoordelingsregels die normaliter zouden gelden voor de flora- en fauna-activiteit met gevolgen voor soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en verdragen en soorten van het Bal. Er is ook geen omgevingsvergunning nodig als de activiteit voor het uitvoeren van een instandhoudingsmaatregel of passende maatregel is (respectievelijk artikel 11.37, tweede lid, artikel 11.46, tweede lid en artikel 11.54, tweede lid en Bal).

B1.2.3 Vrijstellingen in de omgevingsverordening, de Omgevingsregeling en in een programma

Provincies regelen in een programma (art. 11.41, 11.49, 11.55 Bal) en de Omgevingsverordening (art. 11.42, 11.50, 11.56 Bal) of en welke vrijstellingen van de omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit van toepassing zijn. De Omgevingsregeling (art. 11.43, 11.51 en 11.57, Bal) kan dat ook doen. De precieze vergunningvrije gevallen staan in de Omgevingsregeling in paragraaf 4.7.1 (voor vogels), paragraaf 4.7.2 (voor soorten van de Habitatrichtlijn en verdragen) en in paragraaf 4.7.3 (voor andere soorten). Het hangt af van de ruimte die geboden wordt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of en welke vrijstellingen gelden.

B1.2.4 Bescherming van soorten in het omgevingsplan

Provincies en het Rijk kunnen met gemeenten afspreken om bepaalde aanvullende regels in het omgevingsplan op te nemen, bijvoorbeeld door het treffen van maatregelen. Te denken valt aan specifieke eisen waaraan gebouwen moeten voldoen, zoals nestmogelijkheden voor vogels.

B1.3 Natura 2000-activiteit

Wanneer iemand een activiteit uitvoert die mogelijk nadelige gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied dan heet dit een Natura 2000-activiteit.

In bijlage A bij de Omgevingswet staat de definitie van een Natura 2000-activiteit:

Activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

B1.3.1 Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit

Voor een Natura 2000-activiteit is meestal een omgevingsvergunning nodig (artikel 5.1 lid 1 onder e Omgevingswet), tenzij er sprake is van een 'vergunningsvrij geval' (art. 11.16 t/m 11.21 Bal). Het beoordelingskader voor Natura 2000-activiteiten geeft onder andere invulling aan de eisen van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn. In artikel 11.6 (Bal) is opgenomen welke verplichtingen er gelden met betrekking tot het uitvoeren van een Natura 2000-activiteit, wanneer men redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied.

Provincies regelen in een omgevingsverordening of en welke vrijstellingen van de omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit gelden. Het hangt af van de ruimte die geboden wordt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of en welke vrijstellingen gelden. Dit is opgenomen in Artikel 11.50 (Bal).

Voortoets

Een voortoets betreft een globale effectenanalyse van een plan of project op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden in de invloedssfeer van het plan of project. Mitigerende maatregelen mogen niet

meegenomen worden in de voortoets. Wel dient een globale cumulatietoets te worden uitgevoerd. Conclusie dient te zijn of er een kans is op significante gevolgen op Natura 2000-gebieden.

Passende beoordeling

Is er sprake van een Natura 2000-activiteit dat niet vergunningsvrij is, dan is er een nader onderzoek nodig in de vorm van een passende beoordeling voordat een vergunning kan worden verleend. De regels waar een passende beoordeling aan moet voldoen staan in art. 16.53c Ow en art. 8.74b Bkl.

Deze beoordeling moet met zekerheid uitsluiten dat de voor het gebied relevante natuurlijke kenmerken worden aangetast. In de passende beoordeling mogen mitigerende maatregelen worden betrokken om het netto effect te beoordelen. Mitigatie is gericht op het voorkomen of verzachten van effecten, aan de bron of op de plek waar het effect optreedt.

ADC-toets

Is er ondanks mitigatie nog steeds sprake van een significant gevolg, dan kan het vaststellen van een plan of de vergunning voor het project worden verleend als de zogenaamde ADC-toets met succes is doorlopen (art. 8.74b, lid 2 en 3 Bkl):

- er geen reële alternatieven voor de activiteit zijn,
- er sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang, en
- er vooraf en tijdig natuurcompensatie plaatsvindt.

B1.4 Bijzondere nationale natuurgebieden en bijzondere provinciale natuurgebieden/landschappen

Momenteel zijn er nog geen bijzondere nationale natuurgebieden en/of bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen aangewezen door de bevoegde gezagen

B1.5 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend landelijk ecologisch netwerk. Het is gericht op de bescherming, de instandhouding en zo nodig het herstel van een gunstige staat van instandhouding van:

- aanwezige dier- en plantensoorten,
- typen natuurlijke habitats,
- leefgebieden van soorten die van nature in Nederland voorkomen.

Alle aangewezen Natura 2000-gebieden zijn onderdeel van het NNN. Hiernaast behoren tot het NNN andere bos-/natuurgebieden, verbindingzones en oppervlaktewateren. De provincie wijst in de omgevingsverordening de NNN-gebieden aan.

Instructieregels Natuurnetwerk Nederland

De regels (afdeling 7.3 van het Bkl) die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):

- de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan,
- de samenhang tussen de gebieden van het NNN,
- tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft.

De regels in de omgevingsverordening kunnen ook gaan over herstel, verbetering en de uitbreiding van de NNN-gebieden. Ook gaat het over de wezenlijke kenmerken en waarden daarvan (artikel 7.8 lid 2 Bkl). Provincies kunnen dus verdergaande regels opstellen dan opgenomen in afdeling 7.3 van het Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie conform artikel 7.7 Bkl. In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Het hangt echter per provincie af hoe zij de wezenlijke kenmerken en waarden hebben gedefinieerd.

B1.6 Houtopstanden, hout en houtproducten

In bijlage A bij de Omgevingswet staat de definitie van vellen:

‘Vellen: rooien of verrichten van andere handelingen die de dood of ernstige beschadiging van een houtopstand tot gevolg kunnen hebben’.

B1.6.1 Algemene regels voor het vellen en beheren van houtopstanden

In hoofdstuk 11 van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) (Afdeling 11.3 Activiteiten die houtopstanden, hout en houtproducten betreffen) zijn algemene regels opgenomen over het beschermen van houtopstanden buiten de bebouwde kom. Hierin staat dat het vellen van houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) voor houtopstanden vanaf 10 are of meer of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen buiten de zogeheten bebouwingscontour houtkap (art. 11.111, lid 2 Bal). De regels gelden niet voor:

- Houtopstanden kleiner dan 10 are;
- Bomenrijen bestaande uit 20 bomen of minder;
- Houtopstanden op erven of in tuinen;
- Bomen of struiken voor de teelt van vruchten of noten;
- Windschermen om boomgaarden;
- Kerstbomen niet ouder dan 20 jaar;
- Kweekgoed;
- Uit populieren of wilgen bestaande wegbepantingen, bepantingen langs waterwegen of eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- Dunningen;
- Bepantingen van populieren, wilgen, essen of elzen voor productie van biomassa, die tenminste eens in de 10 jaar worden geoogst, bestaan uit minstens 10.000 stoven/ha/bepantingseenheid en die zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Er kunnen maatwerkregels (over de herbepantingsplicht) of maatwerkvoorschriften worden gesteld. Deze worden dan door de provincie opgenomen in de omgevingsverordening.

De regels over de meldings- en herbepantingsplicht gelden niet als gewerkt wordt volgens een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode.

B1.6.2 Bescherming van houtopstanden binnen de bebouwde kom

Met andere instrumenten, zoals de omgevingsverordening en het omgevingsplan, kunnen regels binnen de bebouwde kom worden gesteld.

In het omgevingsplan (art. 5.165b Bkl) (opgesteld door gemeenten) worden contouren van de bebouwde kom vastgesteld en is daarin terug te vinden (of een voorloper daarvan, bijv. de contour bebouwde kom Wet natuurbescherming of bebouwde kom Boswet). Hierbinnen gelden de algemene regels van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) ter bescherming van houtopstanden in het landelijk gebied niet (artikel 2.28 sub g Ow). Ook kan de gemeente in het omgevingsplan lokale regels over het vellen van bomen of houtopstanden opnemen.

B1.7 Algemene en specifieke zorgplichten

B1.7.1 Algemene zorgplichten

De algemene zorgplicht voor de fysieke leefomgeving wordt door artikel 1.6 en artikel 1.7 Ow gevormd. Artikel 1.6 Ow verplicht eenieder om zorg te dragen voor de fysieke leefomgeving. In artikel 1.7 Ow is bepaald dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving kan hebben, verplicht is alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen. Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, moeten die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan worden gemaakt. Als blijkt dat die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt, moet de activiteit achterwege worden gelaten voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden gevraagd. De algemene zorgplicht blijft (net als onder de Vnb) een belangrijke vangnetfunctie vervullen zonder dat daar een groot juridisch effect of toename in procedures mee gepaard zal gaan.

B1.7.2 Algemeen verbod

Nieuw onder de Omgevingswet is het algemeen, strafrechtelijk handhaafbaar verbod in artikel 1.7a op basis waarvan het eenieder verboden is om een activiteit te verrichten of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving ontstaan of dreigen te ontstaan. Evenals de algemene zorgplicht is dit verbod een vangnet voor gevallen die niet onder specifieke regels vallen.

B1.7.3 Specifieke zorgplichten

De specifieke zorgplichten staan in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) of het Besluit bouwactiviteiten leefomgeving (Bbl) genoemd en kennen een specifiekere reikwijdte dan de algemene zorgplicht. Activiteiten die door het verrichten of nalaten aanzienlijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving, zijn verboden volgens artikel 1.7a Ow. Deze activiteiten zijn nader begrensd, ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht, in artikel 1.3 van het Omgevingsbesluit en betreft onder meer het verbod op het in water, lucht of bodem brengen van stoffen, trillingen, warmte of geluid met o.a. gevolgen voor landschappen of natuur, en het onder andere verwaarlozen van een beschermd landschap of beschermde natuur met aanzienlijke gevolgen.

B2 PROVINCIALE VRIJSTELLING

Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Ten behoeve van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en bestendig beheer en onderhoud heeft de provincie Noord-Brabant een vrijstelling verleend voor de soorten zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Periode vrijstelling
Zoogdieren		
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	Onbeperkt
Bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Onbeperkt
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	Onbeperkt
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	Onbeperkt
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	Onbeperkt
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	Onbeperkt
Haas	<i>Lepus europaeus</i>	Onbeperkt
Huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	Onbeperkt
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Onbeperkt
Ondergrondse woelmuis	<i>Microtus subterraneus</i>	Onbeperkt
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	Onbeperkt
Rosse woelmuis	<i>Myodes glareolus</i>	Onbeperkt
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	Onbeperkt
Veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	Onbeperkt
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	Onbeperkt
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>	Onbeperkt
Woelrat	<i>Arvicola amphibius</i>	Onbeperkt
Amfibieën		
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	Onbeperkt
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	Onbeperkt
Kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	Onbeperkt
Meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	Onbeperkt
Middelste groene kikker	<i>Rana esculenta</i>	Onbeperkt